

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra sociológie a andragogiky

Školský management

Jozef Jankovič

**ZÁKLADNÉ PRINCÍPY FUNGOVANIA
OBECNEJ SAMOSPRÁVY**

Basic principles of the functioning of municipal self-government

Bakalárska práca

V e d ú c i p r á c e : Ing. Farkašová Elena

Olomouc 2011

Prehlasujem, že som túto prácu vypracoval samostatne a uviedol som v nej každú literatúru a ostatné zdroje, ktoré som použil.

V Rumanovej dňa 25.03.2011

.....
vlastnoručný podpis

Podakovanie

Na tomto mieste by so sa chcel poďakovať Ing. Elene Farkašovej za odborné vedenie a cenné pripomienky, ktorými prispela k vypracovaniu mojej bakalárskej práce.

Jozef Jankovič

Abstrakt

V prvej časti svojej práci sa zaoberám objasnením pojmu verejná správa, obecná samospráva ako aj jej historickým vývojom a orgánmi samosprávy. Ďalej opisujem štyri základné princípy fungovania obecnej samosprávy - demokratické, efektívne, trvalo udržateľné a transparentné spravovanie a nový model jej riadenia.

Druhá časť je venovaná dotazníkovému prieskumu, ktorého cieľom je zistiť, či sa riadenie obce Rumanová uskutočňuje na základe uvedených štyroch princíпов z pohľadu občanov.

V práci sa najčastejšie vyskytujú nasledovné kľúčové slová: samospráva, verejná správa, územná samospráva, demokratické spravovanie, efektívne spravovanie, transparentné spravovanie, trvalo udržateľné spravovanie, informovanosť, participácia.

The first part of the study defines the terms public administration, local self-government and it describes its historical development. This part of the study also deals with the New Public Management and four basic principles of local self-government – democratic, effective, sustainable and transparent administration.

Second part of the study is focused on questionnaire survey. The purpose of this survey was to find out whether, from the view point of its citizens, the administration of municipality Rumanová applies four principles mentioned above.

Keywords: self-government, public administration, local self-management, democratic administration, effective administration, transparent administration, sustainable administration, informedness, participation.

Obsah

Úvod.....	6
I. TEORETICKÁ ČASŤ	
1. LEGISLATÍVA VO SFÉRE VEREJNEJ SPRÁVY.....	7
1.1 Verejná správa.....	7
1.2 Orgány obce.....	8
2. HISTORICKÝ VÝVOJ MIESTNEJ SAMOSPRÁVY NA ÚZEMÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY.....	11
2.1 Počiatky samosprávy a jej vývoj do roku 1989.....	11
2.2 Konštituovanie miestnej samosprávy na Slovensku po roku 1989....	15
3. EURÓPSKA CHARTA MIESTNEJ SAMOSPRÁVY.....	17
4. PRINCÍPY SPRAVOVANIA OBECNEJ SAMOSPRÁVY.....	20
4.1 Princíp demokratického spravovania.....	20
4.2 Princíp efektívneho spravovania.....	20
4.3 Princíp trvalo udržateľného spravovania.....	21
4.4 Princíp transparentného spravovania.....	22
5. NOVÝ MODEL RIADENIA OBECNEJ SAMOSPRÁVY.....	23
II. PRAKTICKÁ ČASŤ	
6. HISTÓRIA A HISTORICKÝ VÝVOJ OBECNEJ SAMOSPRÁVY OBCE RUMANOVÁ.....	26
6.1 História obce Rumanová.....	26
6.2 Historický vývoj obecnej samosprávy v obci Rumanová.....	29
6.3 Súčasný orgány obce Rumanová.....	33
7. CIELE, METÓDA A VÝSLEDKY VÝZKUMU.....	34
7.1 Ciele výskumu.....	34
7.2 Výskumná metóda.....	34
7.3 Výskumná vzorka.....	35
7.4 Analýza výsledkov a ich interpretácia.....	35
8. ZÁVER.....	53
Zoznam použitých zdrojov.....	55
Príloha.....	56

Úvod

Tému svojej bakalárskej práce som si zvolil z dvoch dôvodov. Prvým dôvodom bolo, že som ako novozvolený starosta obce pociťoval potrebu doplniť si svoje vedomosti v oblasti fungovania a spravovania samosprávy, aby som svoju prácu vykonával čo najlepšie. Starosta je predstaviteľom aj najvyšším výkonným orgánom obce. Preto štýl jeho riadenia ovplyvňuje celé jej fungovanie. Či sa občan bude cítiť v obci dobre, či sa bude podieľať na rozvoji a zveľadovaní obce, závisí v prvom rade od celkovej atmosféry v obci. Pozitívna atmosféra sa dá dosiahnuť iba štýlom riadenia, ktorého základom je vzájomná dôvera starostu, zastupiteľstva a občanov a tímový duch.

Pred nástupom do funkcie starostu obce som bol štyri roky v obecnom zastupiteľstve ako poslanec a za ten čas som mal možnosť bližšie sledovať štýl riadenia starostu, ktorý bol vo funkcii päť volebných období. Mal som možnosť odpozorovať, čo v štýle jeho riadenia bolo pozitívne a čo negatívne. Preto druhým dôvodom výberu témy bakalárskej práce bolo diagnostikovanie atmosféry v obci, ktorú riadim, a získanie názorov občanov na doterajšie spravovanie obce pomocou dotazníkového prieskumu. Získané informácie budú veľmi užitočné pri výbere a aplikácii najvhodnejšieho štýlu riadenia obce k spokojnosti všetkých občanov.

V prvej časti mojej práce je možné oboznámiť sa s pojmami verejná správa, územná samospráva a s ich historickým vývojom. Nachádza sa tu krátka charakteristika jednotlivých orgánov obce, ich právomoci, povinnosti a postavenie v štruktúre územnej samosprávy. V prvej časti taktiež opisujem štyri základné princípy fungovania obecnej samosprávy a nový model riadenia – new public management (NPM).

Druhá časť sa zaoberá popisom obce Rumanová, jej historickým vývojom a vývojom jej samosprávy, čo má výrazný vplyv na súčasné vnímanie obecnej samosprávy. Ďalej sa venuje dotazníkovému prieskumu, výsledky ktorého dávajú obraz o doterajšom spôsobe riadenia a o atmosfére/prostredí v obci, o najväznejších problémoch v činnosti obecnej samosprávy a aj o pozitívnych názoroch občanov.

I. TEORETICKÁ ČASŤ

1. LEGISLATÍVA VO SFÉRE VEREJNEJ SPRÁVY

1.1 Verejná správa

„Verejnú správu zabezpečuje:

- štátna správa,
- samospráva.

Štátna správa je tvorená sústavou hierarchicky usporiadaných orgánov. Ich úlohou je zabezpečiť jednotný výkon úloh štátu rovnakým spôsobom na celom jeho území. Túto sústavu je možné prirovnať k pyramíde, ktorá na svojom vrchole začína Vládou SR, jej jednotlivými ministerstvami a im podriadenými úradmi. Hierarchické usporiadanie umožňuje prenos pokynov zhora nadol a je významným nástrojom v rukách štátu pri presadzovaní celospoločenských záujmov. Avšak nie všetky verejné záležitosti chce štát upravovať jednotným spôsobom na celom svojom území. Preto ponecháva časť verejných vecí regiónom, obciam a mestám, čo v zjednodušenom vyjadrení predstavuje pojem samospráva“ (Spišiaková, H., 2011,s.11-12). Samospráva sa takto stáva nezávislou od štátnej správy a je možné jej ukladať úlohy iba zákonom

„Samospráva zohľadňuje miestne (regionálne) podmienky. Tieto môžu mať charakter zemepisný, ekonomický, ekologický ale v každom prípade majú charakter miestny, t.j. typický pre daný región, mesto alebo obec a zohľadňujú potreby jeho obyvateľov. Na rozdiel od štátnej správy obce a mestá, ich regionálne združenia a vyššie územné celky nefungujú na princípe podriadenosti a nadriadenosti, pričom ich hlavným poslaním je zabezpečovanie potrieb obyvateľov a spravovanie svojich miestnych záležitostí.

Platná právna úprava postavenia obcí, ktoré sú základnými jednotkami samosprávy, je obsiahnutá v ústave a v zákonoch. Jedným z najzávažnejších a najvýznamnejších zákonov, ktorý upravuje samosprávu v jej najzákladnejších pravidlách je zákon číslo 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších zmien a doplnkov. Štvrtá hlava Ústavy SR čl.64 upravuje postavenie obce ako základ územnej samosprávy.“ (Spišiaková, H., 2011,s.11-13)

Ústava Slovenskej republiky definuje obec ako „samostatný územný a správny celok Slovenskej republiky, združujúci osoby, ktoré majú na jej území

trvalý pobyt“ (čl. 64 ods. 2) a ako „právnickú osobu, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a so svojimi finančnými prostriedkami“ (čl. 65 ods. 1). (Pojem miestna samospráva, § 1 Úvod, 2011) „Obyvateľom obce je občan, ktorý je v nej prihlásený na trvalý pobyt. Obyvateľ obce sa zúčastňuje na samospráve obce. Má právo najmä:

- voliť orgány samosprávy obce a byť zvolený do orgánu samosprávy a obce,
- hlasovať o dôležitých otázkach života a rozvoja obce (miestne referendum),
- zúčastňovať sa na zasadnutiach obecného zastupiteľstva a na verejných zhromaždeniach obyvateľov obce a vyjadrovať na nich svoj názor,
- obracať sa so svojimi podnetmi a sťažnosťami na orgány obce,
- požadovať ochranu svojej osoby a rodiny a svojho majetku nachádzajúceho sa v obci,
- požadovať pomoc v čase náhlej núdze.

Obec je povinná poskytnúť obyvateľovi obce nevyhnutnú okamžitú pomoc v jeho náhlej núdzi spôsobenej živelnou pohromou, haváriou alebo inou podobnou udalosťou, najmä zabezpečiť mu prístrešie, stravu alebo inú materiálnu pomoc.

Obyvateľ obce sa podieľa na rozvoji a zveľadovaní obce a poskytuje pomoc orgánom obce.

1.2 Orgány obce

Orgánmi obce sú:

- starosta,
- obecné zastupiteľstvo.

Starosta obce je najvyšším výkonným orgánom obce. Starosta:

- zvoláva a vedie zasadnutia obecného zastupiteľstva a obecnej rady a podpisuje ich uznesenia,
- vykonáva obecnú správu,

- zastupuje obec vo vzťahu k štátnym orgánom, k právnickým a fyzickým osobám,
- rozhoduje vo všetkých veciach správy obce, ktoré nie sú zákonom alebo organizačným poriadkom obecného zastupiteľstva vyhradené obecnému zastupiteľstvu,
- môže pozastaviť výkon uznesenia obecného zastupiteľstva, ak sa domnieva, že odporuje zákonu alebo je pre obec zjavne nevýhodné,
- nie je viazaný uznesením obecnej rady.

Obecné zastupiteľstvo je zastupiteľský zbor zložený z poslancov zvolených v priamych voľbách obyvateľmi obce. Počet poslancov si určuje obec v závislosti od počtu obyvateľov od 3 do 41. Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení vymedzuje obecnému zastupiteľstvu rozhodovanie o základných otázkach obce a to najmä::

- a) určovať zásady hospodárenia a nakladania s majetkom obce a s majetkom štátu, ktorý užíva, schvaľovať najdôležitejšie úkony týkajúce sa tohto majetku a kontrolovať hospodárenie s ním,
- b) schvaľovať rozpočet obce a jeho zmeny, kontrolovať jeho čerpanie a schvaľovať záverečný účet obce, schvaľovať emisiu komunálnych dlhopisov, rozhodovať o prijatí úveru alebo pôžičky, o prevzatí záruky za poskytnutie návratnej finančnej výpomoci zo štátneho rozpočtu,
- c) schvaľovať územný plán obce alebo jej časti a koncepcie rozvoja jednotlivých oblastí života,
- d) rozhodovať o zavedení a zrušení miestnej dane a ukladať miestny poplatok,
- e) určovať náležitosti miestnej dane alebo miestneho poplatku a verejnej dávky a rozhodovať o prijatí úveru alebo pôžičky,
- f) vyhlasovať miestne referendum o najdôležitejších otázkach života a rozvoja obce a zvolávať zhromaždenie obyvateľov obce,
- g) uznášať sa na nariadeniach,
- h) schvaľovať dohody o medzinárodnej spolupráci a členstvo obce v medzinárodnom združení,
- i) určiť plat starostu podľa osobitného zákona,

- j) voliť a odvolávať hlavného kontrolóra obce, určiť rozsah výkonu funkcie hlavného kontrolóra a jeho plat, schvaľovať odmenu hlavnému kontrolórovi,
- k) schvaľovať štatút obce, rokovací poriadok obecného zastupiteľstva a zásady odmeňovania poslancov,
- l) zriaďovať, zrušovať a kontrolovať rozpočtové a príspevkové organizácie obce a na návrh starostu vymenúvať a odvolávať ich vedúcich,
- m) schvaľovať združovanie obecných prostriedkov a činností a účasť v združeniach, ako aj zriadenie spoločného regionálneho alebo záujmového fondu,
- n) zriaďovať a zrušovať orgány potrebné na samosprávu obce a určovať náplň ich práce,
- o) udeľovať čestné občianstvo obce, obecné vyznamenania a ceny,
- p) ustanoviť erb obce, vlajku obce, pečať obce, prípadne znelku obce.

„Obecnú radu môže zriadiť obecné zastupiteľstvo. Tvorí ju najviac tretina poslancov obecného zastupiteľstva. Je iniciatívnym, výkonným a kontrolným orgánom obecného zastupiteľstva. Zároveň plní funkciu poradného orgánu starostu. Schádza sa podľa potreby, najmenej raz za mesiac. Jej zasadnutie zvoláva a vedie starosta.

Komisie môže obecné zastupiteľstvo zriaďovať ako svoje stále alebo dočasné poradné, iniciatívne a kontrolné orgány. Sú zložené z poslancov obecného zastupiteľstva a z obyvateľov obce zvolených obecným zastupiteľstvom. Zloženie a úlohy komisií vymedzuje obecné zastupiteľstvo.

Výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu je obecný úrad, ktorý plní úlohy zamestnancami obce. Zabezpečuje administratívne a organizačné veci.

Hlavný kontrolór je pracovníkom obce, ktorý vykonáva kontrolu úloh obce vyplývajúcich z pôsobnosti obce, najmä kontroluje pokladničné operácie a účtovníctvo obce, ako aj nakladanie s majetkom obce. Vypracúva odborné stanoviská k návrhu rozpočtu a záverečného účtu obce pred ich schválením v obecnom zastupiteľstve. Volí ho obecné zastupiteľstvo a jemu sa aj zodpovedá. Zúčastňuje sa zasadnutí obecného zastupiteľstva a obecnej rady s hlasom poradným.“ (Chlebovcová, H., Lorencová, S., 2005 s.12-16)

2. HISTORICKÝ VÝVOJ MIESTNEJ SAMOSPRÁVY NA ÚZEMÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY

2.1 Počiatky miestnej samosprávy a jej vývoj do roku 1989

„Ponímanie samosprávy obcí po roku 1989 by nebolo komplexné, keby sme sa aspoň stručne nevenovali a nerozobrali vývojové tendencie tohto inštitútu od najstarších čias. Historické súvislosti vývoja sú v mnohých smeroch inšpirujúcim východiskom pre uvedomenie si zvláštností a osobitostí súčasného stavu. Na podklade takéhoto prehľadu bude potom aj otázka kompetencií ponímaná ako pokračovanie vo vývoji, ktorí bol síce na viac ako štyridsať rokov prerušený, ale nie zatratený a zničený. Je preto potrebné nadviazať na tradície a vývojové orientácie, ktoré dnes zohľadňujú nielen našu históriu, ale aj súčasný vývoj v okolitých krajinách Európy.

Už v období Veľkomoravskej ríše (t.j. v 9. storočí) vtedajší veľmoži na ochranu svojho majetku a vlastných práv postupne vybudovali vlastnú štátnu moc a štátnu organizáciu. Na čele centrálnej správy štátu bol knieža - panovník, ktorý bol zároveň aj najvyšším správnym orgánom. Následne sa budovali špeciálne ústredné a dvorské orgány. Ústredné orgány boli sústredené na kniežacích dvoroch.

K najdôležitejším rozhodnutiam sa pravdepodobne priberala rada členov dynastie a drobných hodnostárov. Je možné reálne predpokladať, že v tomto období fungovala a bola logicky organizovaná aj tzv. vidiecka správa. Obyvatelia mali právo a možnosť slobodne zvoliť vlastného richtára tzv. „villicus“, ktorý bol ich právnou a súdnou inštitúciou v občianskych, ale aj v trestných záležitostiach. Vo výkone funkcie mu pomáhali tzv. prísašní. Dávky a platby, ktoré sa získavali od obyvateľov boli odovzdávané panovníkovi kolektívne za celú komunitu.

Neskôr sa vytvorili samostatné organizačné jednotky - dištrikty. Podľa výsadných mestských listín môžeme hovoriť o začiatkoch miest aj v právnom slova zmysle. Z prvých výsadných listín našich miest vyplýva, že ich obyvatelia boli po právnej stránke osobne úplne slobodní a ako komunita (spoločenstvo obyvateľov) mali potrebnú samosprávu.

Za vlády kráľa Štefana I. materiálnym základom neobmedzenej moci kráľa bol dedičný súkromný majetok panovníka. Preto aj vláda, zákonodarstvo, verejná správa a ich organizácia súviseli so správou kráľovských súkromných majetkov, jej ústrednými orgánmi. Centrom kráľovskej správy bol kráľovský dvor a kráľovská kúria. Kráľ a skupina popredných hodnostárov, ktorá ho obklopovala, vykonávala funkcie správne aj hospodárske. Najvyšším funkcionárom na kráľovskom dvore bol nádvorný župan - palatín a nádvorník. Okrem súdnej a správnej právomoci zastával v 11. storočí aj funkciu dôverníka, t.j. spravoval kráľovské financie.

Najvyšším ústredným orgánom kráľovstva bola kráľovská rada. Členov rady vyberal a odvolával panovník. Nižšou jednotkou správy kráľovstva bola kráľovská župa, na čele so županom, ktorého menoval kráľ. Župan bol na svojom území sudcom, vojenským veliteľom a hospodárskym správcom. Strediskom správy v župe bol hrad. Na území Slovenska táto organizácia nesporne čiastočne nadväzovala na staršiu organizáciu, ktorá tu jestvovala. Koncom 13. storočia kráľovská župa sa zmenila na šľachtickú, či zemanskú stolicu. V nej rozhodovala šľachta, reprezentovaná svojimi volenými orgánmi, šľachtickými sudcami - slúžnymi. Stoličného župana ako predstaviteľa kráľovskej moci aj naďalej menoval kráľ, no na bezprostredné riadenie stolice mal pomerne malý vplyv. Stará župa, ako organizačný útvar správy kráľovských majetkov prestal jestvovať a na jeho miesto nastúpila šľachtická stolica, ktorej správne orgány volila stoličná šľachta. Nové šľachtické stolice sa v podstate územne kryli so starými kráľovskými župami s tým rozdielom, že špeciálne župy sa stali súčasťou s nimi susediacej šľachtickej stolice. Okrem stoličnej správy sa už v 14. storočí vytvorili panstvá - domínia. Boli to menšie územné celky a v každej stolici ich bolo niekoľko. Podstatou panstva bolo spravovanie majetkov určitého vlastníka a jeho sídlom býval vždy hrad, ktorý bol hospodárskym, administratívnym, súdnym a vojenským centrom. Na čele panstva - hradu stáli kasteláni, vymenovaní vlastníkom hradu, ktorí spolu so svojimi familiarmi a služobníkmi vykonávali všetky hospodárske, súdne, správne a vojenské funkcie. Kastelánska funkcia patrila medzi najvýznamnejšie funkcie v regionálnej správe. Stoličná samospráva vydržala až do roku 1785, kedy ju Jozef II. zrušil. Celé Uhorsko rozdelil na 10 administratívnych dištriktov

na čele s komisármi, ktorých sám menoval. Pri tejto reorganizácii na Slovensku vznikli tri dištrikty - Nitriansky, Banskobystrický a Košický. Zohľadňované boli predovšetkým ekonomické a geografické zretele.

Územná samospráva - moderné obecné zriadenie sa na našom území začalo legálne formovať po rozpade feudálneho absolutizmu a s nástupom monarchie. Boli to revolučné udalosti v rokoch 1848 a 1849, ktoré dali do pohybu spoločenské dianie v Európe i na Slovensku. Ríšska ústava zakotvuje právo obce spravovať svoje záležitosti a následne právna úprava upravuje postavenie obcí na báze: „základom slobodného štátu sú slobodné obce“. Uvedená zákonná úprava obsahovala viaceré ustanovenia o kompetenciách tzv. miestnych obcí, ktoré sa členili na prirodzené a prenesené. Deklaruje sa tu právny a faktický základ členenia pôsobnosti obcí, ktorý zotrval až do dnešných dní - samozrejme obsah tohto členenia zodpovedá zmeneným podmienkam.

Územné členenie Rakúsko - Uhorska po roku 1867 a systém miestnych orgánov bol rozdielny v českej a slovenskej časti monarchie. Uhorská správa sa riadila zák. čl. XXII./1886, ktorý zakotvoval administratívne členenie územia na okresy a župy. Prvostupňovú kompetenciu mali slúžnovské úrady na čele s hlavným služným a ako druhostupňové orgány vystupovali župné úrady na čele s hlavným županom. Právnymi úpravami v rokoch 1918 a 1919 sa centralizovalo postavenie municípií nasledovne: na čele župnej organizácie bol župan (menovaný priamo ministrom), pričom ako nové funkcie sa vytvorili župní tajomníci a župní radcovia. Zároveň sa v mnohých obciach a mestách rozpustili zastupiteľstvá a obecné výbory.

Následný vývoj z hľadiska systematického môžeme rozčleniť do nasledovných etáp:

1. recepcia uhorského systému verejnej správy - táto etapa začína 28.10.1918 a trvá až do 31.12.1922,
2. prvá reforma organizácie verejnej správy (župné zriadenie) - trvá od 1.1.1923 do 30.6.1929,
3. druhá reforma organizácie verejnej správy (krajinské zriadenie) - trvá od 1.7.1928 do 31.12.1939,

4. obdobie Slovenského štátu - táto etapa trvá od roku 1940 do roku 1945,
5. tretia reforma organizácie verejnej správy (krajské zriadenie) - trvá od roku 1945 do novembra 1990,
6. štvrtá reforma organizácie verejnej správy - začína novembrom 1990 a predstavuje súčasnú formu a organizáciu miestnej verejnej správy

Dňa 28. októbra 1918 bol vyhlásený samostatný československý štát a hneď prijal tzv. recepčnú normu (zák. č. 11/1918 Zb. z. a n.), podľa ktorej všetky doterajšie zákony a nariadenia zostávajú v platnosti, pričom všetky samosprávne, obecné i štátne úrady sú podriadené Národnému výboru a vykonávajú svoju činnosť podľa doterajších právnych predpisov. Obecná samospráva sa dostala takto do stredu pozornosti a jej výsledkom mala byť zásadná reforma. V roku 1920 pod č. 126/1920 Zb. z. a n. bol schválený tzv. župný zákon (o zriadení župných a okresných úradov v republike Československej), na základe ktorého sa vytvorili predpoklady unifikácie miestnej správy. V praktickej podobe však zákon sa neuplatnil, účinným sa stal až v roku 1923 - len na území Slovenska. Územie Slovenska sa rozdelilo na nové župy (zlúčením bývalých uhorských žúp) a tieto ďalej na okresy. V župách sa zriadili župné úrady so županmi. Ako prvky samosprávy vznikajú pri každom župnom úrade župné zastupiteľstvá (zložené z 35 členov volených na 6 rokov), župný výbor (zložený z 8 členov volených z členov župného zastupiteľstva) a župné komisie.

V okresoch boli zriadené okresné úrady na čele s okresným náčelníkom ako štátnym úradníkom. Pri okresnom úrade sa zriadil okresný výbor (skladal sa z 8 členov volených na obdobie 4 rokov). Pretrvávajúci stav dualizmu miestnej správy viedol k prijatiu zák. č. 125/1927 Zb. z. a n. o organizácii politickej správy (tzv. zákon o krajskom zriadení), ktorý nadobudol účinnosť od 1.7.1928. Podstatou správnej reformy bolo zavedenie krajskej správy na území celej republiky: vytvorili sa štyri krajiny (česká, sliezka, slovenská a podkarpatsko-ruská). V rámci krajín fungovali krajské úrady (politické úrady) na čele s menovaným krajským prezidentom. Zriadilo sa ďalej krajské zastupiteľstvo, pri kreovaní ktorého sa využívala kombinácia volebného práva a menovacieho práva. Funkčné obdobie bolo stanovené na 6 rokov. Voľbou sa vytvoril aj krajský výbor. Popri tom pôsobnosť v krajoch vykonávali i krajské

komisie. Každá krajina sa členila na okresy, pričom v nich pôsobili analogické orgány ako v krajoch (okresný úrad na čele s okresným hajtmanom, okresné zastupiteľstvo, okresný výbor). Krajinské zriadenie upravovalo správne pomery na Slovensku až do roku 1939, keď bolo zrušené zákonom č. 190/1939 Sl. z. o verejnej správe vnútornej. Týmto predpisom sa zaviedla jednotná dvojstupňová štátna miestna správa rozdelením územia na župy, ktoré sa ďalej členili na okresy.

Dekrétom prezidenta republiky č. 18/1944 Ú.v. o národných výboroch sa zakotvilo, že v prechodnom období na oslobodenom území bývalého Československa bude všetku štátnu moc vykonávať zvrchovaný ľud prostredníctvom zvolených miestnych, okresných a krajských národných výborov. Povojnový vývoj bol zavŕšený prijatím zákona č. 280/1948 Zb. o krajskom zriadení. Týmto zákonom boli zrušené predpisy platné dovtedy na Slovensku a krajinské a župné zriadenie bolo nahradené krajským zriadením. Tým sa dokončila prestavba miestnej správy do podoby, ktorá s určitými modifikáciami v pôsobnosti národných výborov a v územnom členení pretrvala až do konca roku 1990. Hoci cieľom bolo zakotviť národné výbory aj ako samosprávne orgány, nepodarilo sa to. Dôvodom bola univerzálnosť národných výborov ako orgánov štátnej moci a štátnej správy, závislých na štátnej správe. Vláda riadila národné výbory ako celok. Samosprávnosť riešenia miestnych záležitostí bola potlačená direktívnym rozhodovaním štátu a potlačením suverenity“ (<http://www.miestnasamosprava.sk/?pg=47>, 2007 Sotac, s.r.o. Košice Vývoj miestnej samosprávy na Slovensku, §2).

2.2 Konštituovanie miestnej samosprávy na Slovensku po roku 1989

Od roku 1989 sa na území Slovenska začal vytvárať a budovať nový model verejnej správy ako prejav demokratizácie a decentralizácie riadenia štátu. „Konštituovanie miestnej samosprávy na Slovensku bolo podmienené hlbokými spoločenskými premenami po roku 1989. Vychádzalo zo skutočnosti, že sústava národných výborov, ako nástroj administratívneho - direktívneho riadenia štátu minimalizovala miestnu aktivitu a samosprávu obcí a presadzovala centrálné riadenie všetkých zložiek života miest a obcí. Nedostatky tejto sústavy boli evidentné a viedli k vypracovaniu návrhu reformy

národných výborov. Postupne sa ukázalo, že ani reforma národných výborov by neutvárala podmienky pre vznik samosprávy miest a obcí, preto sa postúpilo k urýchlenému rozpracovaniu návrhu zákona o obecnom zriadení. V nových podmienkach bolo nemysliteľné, aby fungoval demokratický štát bez miestnej samosprávy, ktorá by podmienila nové usporiadanie miestnej samosprávy a štátnej správy.

Voľbami do orgánov samosprávy obcí a zák. SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení sa utvorili predpoklady a podmienky pre začatie fungovania miestnych samospráv na celom území Slovenskej republiky. Uvedený zákon vytvoril v nadväznosti na zákon SNR č. 472/1990 Zb. o organizácii miestnej štátnej správy základnú legislatívnu bázu novej sústavy miestnej samosprávy a štátnej správy.“ (<http://www.miestnasamosprava.sk/?pg=47>, 2007 Sotac, s.r.o. Košice Vývoj miestnej samosprávy na Slovensku, § 2).

Táto novodobá obecná samospráva od roku 1989 prešla a stále prechádza viacerými zmenami, ktoré smerujú k jej osamostatneniu od riadenia štátu a preneseniu viacerých kompetencií do rúk samosprávy.

3. EURÓPSKA CHARTA MIESTNEJ SAMOSPRÁVY

Na vývoj spravovania miestnej samosprávy v Slovenskej republike vplývali aj politické rozhodnutia a ekonomické smerovanie štátu. Významným faktorom bola snaha o začlenenie Slovenska medzi krajiny európskej únie a odstránenie rozporov s jej právnou úpravou. „Oblasť verejnej správy nie je predmetom spoločnej právnej úpravy v Európskej únii (acquis communautaire), existujú však niektoré všeobecné princípy, ku ktorým sa európske krajiny hlásia a ktoré by mali byť pri právnej úprave oblasti verejnej správy v Európe dodržiavané. Takýmto dokumentom pre miestnu samosprávu je Európska charta miestnej samosprávy.

Európska charta miestnej samosprávy „ďalej len charta“ je medzinárodný dokument, ktorý obsahuje princípy miestnych samospráv, čím určuje dôležitosť územnej samosprávy ako nákladu každého demokratického systému. Charta bola otvorená na podpis všetkým členským štátom Rady Európy 15. 10. 1985.

Slovenská republika túto chartu podpísala 23. februára 1999 a platnosť nadobudla 1. júna 2000. Podpisom charty, najvyššie štátne inštitúcie, prejavili svoju politickú vôľu riadiť sa vo vzťahu k územnej samospráve princípmi, ktoré charta obsahuje. Potvrdzujú tým a na medzinárodnej úrovni deklarujú svoj postoj k územnej samospráve, k jej významu a miestu v spoločnosti.

Chartu môžu podpísať členské krajiny Rady Európy s výhradami alebo bez výhrad; pravidlá uplatnenia výhrad sú obsiahnuté v texte charty. Európsku chartu miestnej samosprávy už akceptovalo s výhradami i bez nich 44 zo 47 členských krajín Rady Európy.

Slovenská republika v roku 1999 prijala chartu s výhradami a zaviazala sa dodržiavať nasledujúce ustanovenia charty:

- ústavné a právne základy miestnej samosprávy,
- pojem miestnej samosprávy,
- pôsobnosť miestnej samosprávy,
- ochranu hraníc miestnych orgánov,
- primeranosť správnych štruktúr a zdrojov zodpovedajúcich úlohám miestnych orgánov,
- podmienky výkonu funkcií na miestnej úrovni,

- správny dohľad nad činnosťou miestnych orgánov,
- finančné zdroje miestnych orgánov,
- právo miestnych orgánov na združovanie,
- právnu ochranu miestnej samosprávy.

NRSR vyslovila súhlas s ratifikáciou ďalšieho záväzku a prezident SR ho ratifikoval 12. júla 2002 (platnosť nadobudol 1. novembra 2002):

- primeranosť správnych štruktúr a zdrojov zodpovedajúcich úlohám miestnych orgánov.

Po roku 2000 sa v právnom poriadku SR uskutočnila významná reforma organizácie a činnosti orgánov miestnej verejnej správy, decentralizácia pôsobností zo štátnej správy na územnú samosprávu obcí, miest a vyšších územných celkov, ako aj fiškálna decentralizácia. V nadväznosti na prijaté legislatívne zmeny, bolo možné, aby sa SR zaviazala dodržiavať ustanovenia, ku ktorým ešte záväzky neprijala. SR podpísala zostávajúce záväzky na všetky ustanovenia charty, ku ktorým sa prijímajú záväzky štátov (čl. 2 až 11 prvej časti charty) dňa 24. apríla 2007, do platnosti vstúpili 1. septembra 2007:

- právo a spôsobilosť miestnych orgánov v medziach zákona spravovať a riadiť podstatnú časť verejných záležitostí v rámci svojej zodpovednosti a v záujme miestneho obyvateľstva,
- vykonávanie správy verejných vecí vo všeobecnosti prednostne tými orgánmi, ktoré sú k občanovi najbližšie, so zohľadnením rozsahu a charakteru úlohy i požiadaviek efektívnosti a hospodárnosti pri udeľovaní zodpovednosti inému,
- právo miestnych orgánov pokiaľ je to možné prispôbiť miestnym podmienkam vykonávanie právomocí, delegovaných im ústredným alebo regionálnym orgánom,
- právo miestnych orgánov v rámci hospodárskej politiky štátu na primerané vlastné finančné zdroje, s ktorými by mohli v rámci svojich právomocí voľne disponovať,
- ochrana finančne slabších miestnych orgánov zavedením postupov finančného vyrovnávania alebo zodpovedajúcich opatrení na korekciu

dôsledkov nerovnomerného rozdelenia finančných zdrojov a finančných záväzkov,

- prekonzultovanie spôsobu pridelovania prerozdelených zdrojov vhodným spôsobom s miestnymi orgánmi,
- poskytovanie dotácií miestnym orgánom pokiaľ je to možné bez účelového viazania a bez obmedzovania ich základnej slobody uskutočňovať svoju politiku v rámci vlastnej pôsobnosti,
- uznávanie práva miestnych orgánov stať sa členom združenia, ktoré chráni a rozvíja ich spoločné záujmy, resp. členom medzinárodného združenia miestnych orgánov,
- právo miestnych orgánov spolupracovať s miestnymi orgánmi v iných krajinách za podmienok, ktoré môžu byť vymedzené zákonom.

Prijatie Európskej charty miestnej samosprávy patrilo k najdôležitejším úlohám Združenia miest a obcí (ZMOS) od jeho založenia v roku 1990.“

(http://www.zmos.sk/europska-charta-miestnej-samospravy-radaeuropy.phtml?id3=41842&module_action_97657_id_art=13222;))

4. PRINCÍPY SPRAVOVANIA OBECNEJ SAMOSPRÁVY

4.1 Princíp demokratického spravovania

Demokratické spravovanie stojí na dvoch základoch - a to na informovanosti a na participácii občanov. Informovanosť je dôležitým nástrojom verejnej politiky. Informácie prúdiace dvoma smermi - od vedeniu obce k občanom a späť umožňujú občanom spolupodieľať sa na verejných záležitostiach. Vedenie samosprávy na druhej strane získava množstvo inovatívnych nápadov a môže predísť rôznym konfliktom v komunite. Ako uvádzajú Staroňová, K. a Sičáková – Beblavá, E. (2006) „informácie sú kyslíkom demokracie“ a ďalej „len zlá samospráva potrebuje na svoje prežitie tajnosti“. Informovanosťou sa posilňuje spolupatričnosť obyvateľov a miera spokojnosti obyvateľov narastá. S informovanosťou úzko súvisí participácia obyvateľov na spravovaní samosprávy. Rozhodnutia orgánov samosprávy usmerňujú život jej obyvateľov. Preto musia mať aj možnosť podieľať sa na ich príprave a tým aj na ich výsledkoch. Zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení priamo určuje dva základné spôsoby participácie obyvateľov na rozhodovaní samosprávy - a to na zhromaždeniach obyvateľov a miestnom referende. Keďže ide o dva spôsoby vyžadované a určené zákonom, ide o povinnú participáciu. V záujme demokratického spravovania by však orgány obce mali vytvárať aj priestor na dobrovoľnú participáciu v podobe prieskumov verejnej mienky, rôznych ankiet, schránky na podnety a pod.

4.2 Princíp efektívneho spravovania

Ide v prvom rade o hospodárenie s majetkom obce tak, aby dochádzalo k jeho zveľaďovaniu, ochrane a zhodnocovaniu v prospech rozvoja obce, jej občanov a ochrany životného prostredia. Efektívne spravovanie zahŕňa v sebe aj poskytovanie rôznych verejných služieb zo strany samosprávy na uspokojenie potrieb čo najširšej verejnosti. „Územná samospráva nakladá s obmedzenými zdrojmi, ľudskými aj finančnými. Zároveň stojí pred požiadavkami voličov poskytovať viaceré typy služieb a obyvatelia miestnej samosprávy čoraz viac vyžadujú ústretový a klientsky prístup. Miestna

samospráva prostredníctvom volených zástupcov prijíma mnohé rozhodnutia, ktoré majú rôzne dopady“(Staroňová, K. a Sičáková – Beblavá, E. (2006) str. 97). Spravovať obecnú samosprávu efektívne v tomto ponímaní znamená hospodárenie samosprávy takými spôsobmi a metódami, ktoré umožňujú čo najlepšie využitie verejných zdrojov (verejné financie, majetok obce a iné), pri zohľadňovaní efektivity riešenia, transparentnosti, mieru kontroly verejnosťou a ďalších faktorov. Decízori svoje rozhodnutia tvoria vždy z viacerých možných variant s rôznymi dopadmi. Ich úlohou je pri výbere rozhodnutí zodpovedne zohľadniť všetky riziká, potreby, rozpočtové procesy, zhodnocovanie majetku, uplatnené metódy ale aj kontrolné procesy a vybrať také rozhodnutia, ktoré sú zákonné, uspokojia čo najväčší okruh verejnosti a budú pre samosprávu efektívne.

4.3 Princíp trvalo udržateľného spravovania

Rozvoj obce je zameraný na skvalitňovanie životných podmienok súčasnej generácie mysliac na znižovanie znečisťovania životného prostredia a zlepšovania hospodárenia so zdrojmi. Príkladmi aktivít trvalo udržateľného spravovania sú napríklad obnova pamiatok, oživovanie a zachovávanie ľudových remesiel a tradícií, obecné jarmoky, hody, budovanie kanalizácií, čistiarní odpadových vôd, údržba verejnej zelene, mobilizácia občanov pri starostlivosti o starších, konzultácie s občanmi o rozvoji obce. Kľúčovým princípom je mobilizácia celej komunity. S týmto cieľom aj Vláda SR prijala dokument pod názvom Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja SR schválená uznesením vlády SR č. 978/2001, ktorý definuje trvalo udržateľný rozvoj ako „cieľový, dlhodobý (priebežný), komplexný a synergický proces, ovplyvňujúci podmienky a všetky aspekty života (kultúrne, sociálne, ekonomické, environmentálne a inštitucionálne), na všetkých úrovniach (lokálnej, regionálnej, globálnej) a smerujúci k takému funkčnému modelu určitého spoločenstva (miestnej a regionálnej komunity, krajiny, medzinárodného spoločenstva), ktorý kvalitne uspokojuje biologické, materiálne, duchovné a sociálne potreby a záujmy ľudí, pričom eliminuje alebo výrazne obmedzuje zásahy ohrozujúce, poškodzujúce alebo ničiace podmienky

a formy života, nezaťažuje krajinu nad únosnú mieru, rozumne využíva jej zdroje a chráni kultúrne a prírodné dedičstvo“. Obec ako základný prvok územnosprávneho členenia štátu je povinná prijímať také stratégie rozvoja nielen na miestnej ale aj regionálnej úrovni, ktoré zapojením celej komunity zabezpečia trvalo udržateľný rozvoj a životné podmienky pre budúce generácie, minimálne v rovnakej miere ako v súčasnosti.

4.4. Princíp transparentného spravovania

Transparentné spravovanie je spravovanie obecnej samosprávy bez korupcie. Podstatou korupcie je možnosť rozhodovania (moci) decízorov vo verejnom sektore. Korupcia je zneužitie moci na súkromný prospech. Najčastejšími druhmi korupcie je rodinkárstvo a klientelizmus. Pri rodinkárstve sa zneužije moc v prospech člena rodiny. Pri klientelizme sa zneužije moc v prospech priateľov alebo kolegov. Najdôležitejším nástrojom proti korupcii je informovanosť občanov. Informácie sa môže poskytovať rôznymi formami: obecným časopisom, letákmi, informačnými tabuľami, internetom.

Základnými informáciami transparentného spravovania pre občanov sú napríklad čas a program rokovania obecného zastupiteľstva, zverejňovanie prijatých rozhodnutí, voľné pracovné miesta, zverejnenie rozpočtu obce a čerpanie financií, informácie o verejnom obstarávaní. Čím viac informácií občania dostanú o činnosti samosprávy tým silnejšia bude ich dôvera a aktívne sa budú spolupodieľať na zveľaďovaní obce. Uvedené metódy sú metódami komunikácie medzi orgánmi samosprávy a obyvateľmi. Takouto komunikáciou sa dá prezentovať otvorenosť samosprávy a jej záujem na prehľadnom spravovaní a následne dosiahnuť dôvera obyvateľov. Transparentné spravovanie je jedným z princípov, ktorý sa musí prelínať každým úkonom spravovania obecnej samosprávy, lebo čo je skryté vyvoláva upodozrievanie.

5. NOVÝ MODEL RIADENIA OBECNEJ SAMOSPRÁVY

V krajinách OECD sa 80. roky 20. storočia spájajú vo verejnej správe s myšlienkou nového riadenia verejnej správy. Zmena v rozpočtových štruktúrach, v systémoch riadenia finančných a personálnych záležitostí bola prevádzaná novým typom nárokov, kladených na schopnosti pri vedení ľudí, na kultúru riadenia a na kvalitu verejných funkcií. V riadení verejnej správy nastal posun od tradičných modelov riadenia verejnej správy k inovačnému riadeniu a procesom vedenia ľudí. Modernizovať verejnú správu znamená permanentne zlepšovať kvalitu poskytovaných verejných služieb, pričom je potrebné zohľadňovať špecifiká regiónov i obcí, rôznych veľkostných kategórií a v neposlednom rade aj zvláštne postavenie miest v štruktúre osídlenia. V rámci modernizácie je potrebné širšie uplatnenie moderných metód interného riadenia obcí, tak ako to postupne realizujú obce a mestá vo vyspelých krajinách. Je to hlavne metodika „New Public Management“ (NPM).

New Public Management predstavuje nový propagovaný model riadenia a nové prístupy k riadeniu samospráv, zamerané na vyššiu účinnosť (efekt) správy územia.

Základné princípy NPM:

- chápanie občana ako zákazníka,
- chápanie služieb ako tovarov, produktov uspokojujúcich potreby občanov,
- chápanie obce ako subjektu poskytujúceho služby občanom,
- riadenie orientované na dosiahnutie konkrétne vytýčených cieľov,
- oddelenie politiky od výkonu správy (posilnenie strategického zamerania, oddelenie strategických právomoci od operatívnych, výkonných a ich delegovanie na výkonné orgány obecného úradu),
- orientácia na výsledky, znižovanie nákladov a tlak na efektívnosť.

NPM v praxi miestnej samosprávy je zameraný na riešenie problémov ako sú:

- zvýšenie spokojnosti občanov so službami, ktoré im má obec poskytovať,

- zefektívnenie činnosti orgánov obce, zníženie ich záťaže, posilnenie významu volených predstaviteľov obce tým, že sa môžu sústrediť na rozhodujúce otázky obce,
- dosiahnutie úspor v rozpočte obce, zvýšenie efektivity vynakladania prostriedkov obce a pod.

NPM sa líši od starších konceptov verejného manažmentu tým, že kladie dôraz predovšetkým na hospodárnosť, účinnosť a efektivitu organizácií verejného sektora, nástrojov a programov a na vyššiu kvalitu poskytovaných služieb.

Nevyhnutou podmienkou zavedenia NPM je manažment ľudských zdrojov. Pre zamestnancov samosprávy zahŕňa otázky vzdelávania, osobnostného rozvoja, motivácie a hodnotenia, a pre volených predstaviteľov spoločné činnosti ako sú vodcovstvo, uplatňovanie demokratických princípov a najmä otázky a problematika komunikácie. Výsledkom tohto procesu by malo byť naplnenie vízie o modernej a efektívne fungujúcej verejnej správe, s vysokou mierou účasti občanov na chode samosprávy.

Informatizácia územnej samosprávy je jedným z kľúčových nástrojov na zefektívnenie procesov, na širšie včlenenie občanov do diania spoločnosti a na zvýšenie transparentnosti práce samosprávy. V súlade s trendom približovania služieb verejnej správy občanom sa dostáva do popredia možnosť elektronickej komunikácie s občanmi. Prínosom zavedenia elektronickej komunikácie je efektívna spolupráca úradu územnej samosprávy s volenými predstaviteľmi samosprávy, formou pružnej výmeny informácií, získavania stanovísk v elektronickej forme a kompletnej prípravy zasadnutí zastupiteľstiev a ich komisií v elektronickej forme.

Ako ukazujú moderné aplikácie riešenia územných informačných systémov, ich funkčnosť postupným budovaním a prepožovaním s ostatnými informačnými systémami ďaleko presahuje rámec samosprávy a stáva sa plnohodnotným integrovaným nástrojom obyvateľstva, komerčnej sféry i celej verejnej správy.

Medzi základné oblasti a aktivity informatizácie územnej samosprávy patrí komunikácia volených predstaviteľov samosprávy a občanov (e– Demokracia). Pod pojmom e-Demokracia rozumieme využívanie informačno-komunikačných technológií (IKT) pri fungovaní samosprávy z pohľadu voliča, resp. zo vzťahu volič – volený zástupca. Hlavným cieľom zavádzania IKT bude zvýšiť participáciu občanov na chode samosprávy a zefektívnenie jednotlivých procesov nasledovne:

- podpora pre rokovanie zastupiteľstva (proces prípravy programu rokovania zastupiteľstva, proces evidencie materiálov na rokovanie, proces schvaľovania materiálov na rokovaní, proces spracovania uznesenia po rokovaní a automatická evidencia úloh, podpora elektronického hlasovania zastupiteľstva, automatizovaná publikácia uznesení na webstránke mesta/obce),
- fulltextové vyhľadávanie informácií na webstránke mesta, v uzneseniach a iných relevantných dokumentoch,
- účasť občanov na elektronických petíciách,
- elektronické dotazníky pre občanov a podnikateľov,
- elektronické výskumy verejnej mienky,
- diskusné fórum, e-panel,
- webcasting (web-broadcasting) – elektronické audio a video spravodajstvo zverejňované na stránkach samosprávy, napríklad aj priame prenosy a digitalizované záznamy z rokovaní zastupiteľstva, zaznamenávanie významných podujatí a návštev,
- e-mail alebo SMS notifikácia (informovanie) o vybraných udalostiach a aktualitách a pod.“ (Hrašková, 2011)

II. PRAKTICKÁ ČASŤ

6. HISTÓRIA A HISTORICKÝ VÝVOJ OBECNEJ SAMOSPRÁVY OBCE RUMANOVÁ

6.1 História obce Rumanová

Obec Rumanová leží v juhozápadnej časti Nitrianskej pahorkatiny, 23 km Z od Nitry. Zo staršej doby bronzovej sa tu našlo pohrebisko unětickej kultúry (104 hrobov).

Z roku 1156 je zmienka o miestnej časti Tomanovej (Tuman), ktorej desiatky patrili kanonikom ostrihomskeho kostola. V roku 1369 bola Romanfolva (prvé známe meno) majetkom miestnych zemanov. V 16. storočí boli zemepánmi v obci Baloghovci, Farkasovci, Desseöovci. V 16. storočí sa obyvatelia začali venovať aj rybníčnému hospodárstvu. Počas tureckej nadvlády v roku 1664 bolo v obci 8 domácností. Od 18. storočia tu mali podiely Andrassyovci, Esterháziovci a iní. Obyvatelia sa okrem poľnohospodárstva a rybníčného hospodárstva zaoberali aj včelárstvom. V roku 1866 zomrelo na cholera 39 ľudí. Počas štrajku v marci 1920 zahynuli dve osoby, ale obyvatelia sa zúčastnili viacerých štrajkov aj v ďalších rokoch. Jednotné roľnícke družstvo (JRD) bolo založené v roku 1949, neskôr ho prevzali štátne majetky. V roku 1957 vzniklo celoobecné JRD, ktoré sa v roku 1991 pretransformovalo v Roľnícke družstvo Rumanová.

Obec svojím vývojom dospela k vytvoreniu si obrazovej kombinácie pre ňu typických pracovných nástrojov, čím poukazovala na zamestnanie svojich obyvateľov - pestovanie obilia a chov dobytku a iných zvierat. Symbolika obecnej pečate z roku 1760 bola prevzatá aj do nového erbu obce Rumanová (obr. č. 1). Tvorí ho zelený štít, na ktorom je umiestnené zlaté koleso, strieborná kosa, pluh a kosák, pričom rúčka kosáka je takisto zlatá. Zelené pozadie má symbolizovať pažiť, trávu a jej využívanie, ostatné nástroje poukazujú na bohaté poľnohospodárske tradície. Popri erbu obec reprezentuje aj 6 - pásová vlajka (obr. č. 2), na ktorej sa striedajú biela a zelená farba, pričom piaty pás je zlatý.

Obr. č. 1 – Erb obce

Obr. č. 2 – Vlajka obce

Dominantou obce je neskoroklasicistický kaštieľ (obr. č. 3) postavený v prvej polovici 19. storočia rodom Andrassy. Následne mal kaštieľ viacerých majiteľov - rod Esterházy, gróf Sechény, posledným majiteľom bol Maximilian Schwarz a Obchodná komora. Po zoštátnení v roku 1948 kaštieľ, park a príslušné pozemky prebralo pre svoje účely školstvo. V roku 2001 prešiel do súkromných rúk. V súčasnosti je prázdny, bez využitia.

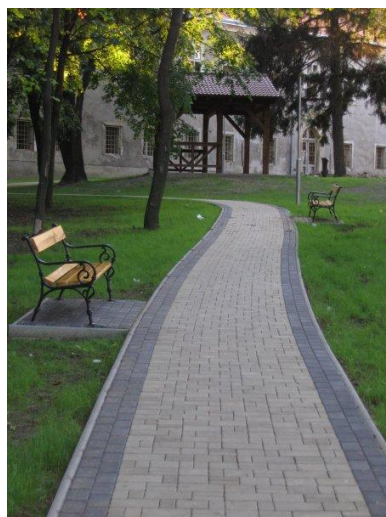

Obr. č. 3 - Neskoroklasicistický kaštieľ

Majitelia kaštieľa zriadili park (obr. č. 4, 5), ktorý v minulosti slúžil len pre ich potešenie a potreby. V súčasnosti je využívaný občanmi, rodákmi a návštevníkmi ako miesto oddychu relaxu a športu. Revitalizácia parku bola realizovaná v roku 2008/2010.

Obr. č. 4 - Park

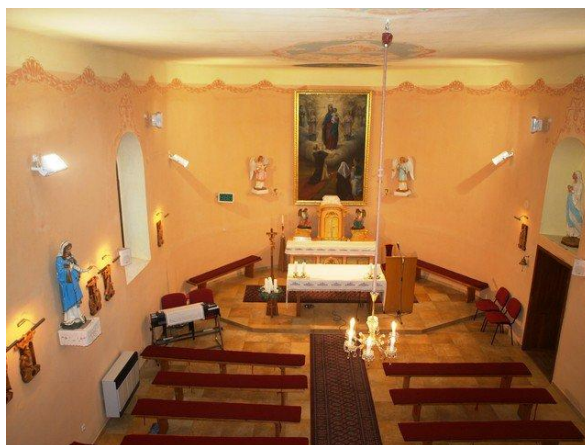

Obr. č. 5 - Park

Najstaršou stavebnou pamiatkou v obci je kaplnka Ružencovej Panny Márie (obr. č. 6, 7). Kaplnka bola pôvodne baroková, bez veže, postavená v prvej polovici 18.storočia. Spomína sa už v roku 1724 ako oratórium a dal ju postaviť miestny šľachtic - barón Gregor Hundrasy. Následne prešla prestavbami hlavne v prvej polovici 19. storočia. V roku 1900 bola doplnená vstavanou vežou. Jednolodňový priestor kaplnky má polkruhový uzáver a rovný strop. Exteriér je členený lizelínovým orámovaním.

Obr. č. 6 - Kaplnka

Obr. č. 7 - Jednolodňový priestor kaplnky

V roku 1994 našiel pri žatve kombajnista Ján Novosedlík v katastri obce Rumanová meteorit (obr. č. 8). Odovzdal ho vtedajšiemu agronómovi družstva

Jozefovi Tehlárovi, ktorému sa kameň zdal zvláštny, preto ho dal odborníkom na rozbor. Tí určili, že ide o meteorit, ktorý patrí do skupiny tzv. obyčajných chondritov s vyšším obsahom železa. Pôvodne vážil 4,3 kg, pri vyberaní zo zeme kombajnom sa však rozbil na štyri kusy. Ten najväčší z nich je v Prírodovednom múzeu SNM v Bratislave. Má rozmery 185 x 140x125 mm. Na mieste nálezu bol vybudovaný náučný chodník (obr. č. 9) s oddechovými zónami končiaci pri jazierku v časti územia katastra pod názvom Mikloš, odkiaľ je možnosť turistiky do okolitých obcí (Báb, Rišňovce, V. Zálužie, Z. Sady, Sasinkovo) po poľných cestách.

Obr. č. 8 - Meteorit

Obr. č. 9 – Úvod náučného chodníka

6.2 Historický vývoj obecnej samosprávy v obci Rumanová

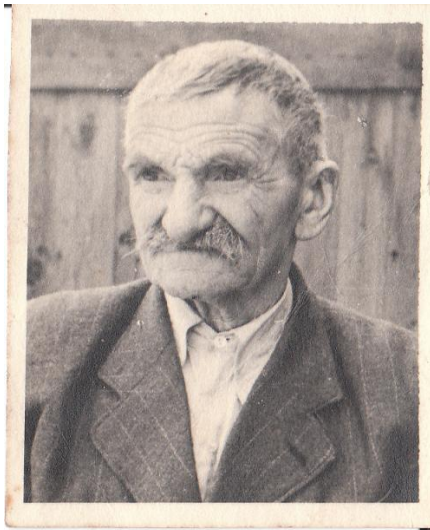
Hoci súvislejšie pramene k sledovaniu činnosti obecnej samosprávy máme až od roku 1771, predpokladáme, že v Rumanovej musel byť richtár už od 17. storočia. Obec musel navonok niekto zastupovať, lebo to bolo najhlavnejšou úlohou obecnej samosprávy. Zemepáni, vyberači daní, komunikovali iba s richtármi, dane a iné povinnosti sa plnili len prostredníctvom richtárov. Obecná samospráva dohliadala, aby bol v obci poriadok, aby sa obecný majetok využíval k čo najväčšej spokojnosti všetkých obyvateľov. U richtára sa ukladali rôzne pre obec dôležité právne dokumenty, napr. urbáre, oslobodenia od daní, ak náhodou boli vydané, doklady o zaplatení poddanských dávok a aj obecné peniaze. Schôdze obecnej rady boli v dome richtára, obyčajne najbohatšieho predstaviťa obce. Do roku 1771 nepoznáme mená žiadnych rumanovských richtárov, len z roku 1721 je v urbári uvedený ako podrichtár Ivan Kand. Z

rokov 1771 až 1784 však poznáme mená 6 richtárov, ktorí sa v tejto funkcii pravidelne striedali (spisy ŽN I Urbariala, uložené v pobočke ŠOBA Nitra v Šali fasc. 1, č. 6). V rokoch 1771 a 1779 pôsobil ako richtár Juraj Konopásek, v rokoch 1772 - 1773 a 1776 zase Ján Danko, v rokoch 1774 a 1775 Ján Strapek, 1777 a 1778 Mišo Horeček (avšak v roku 1778 je písaný aj Holeček), v rokoch 1780 -1783 František Bakaj a v roku 1784 Juraj Tomšo.

Podrichtármi, boženíkmi, resp. prísaznými boli v tejto dobe títo Rumanovčania: V rokoch 1771 a 1772 - Adam Boháš (asi Boháč) a Štefan Zagač, v roku 1774 Ján Danko, Štefan Zagač, Ondrej Blaho, v roku 1775 k týmto sa pridáva ešte Ján Zelko, v roku 1776 Juraj Konopásek, Ján Zelko, v roku 1777 Juraj Konopásek a Pavol Lacko, v roku 1778 Ján Bakay a Juraj Konopásek, v roku 1779 Juraj Tomsa (písaný neskôr aj Tomso a Tomsay) a Ján Danko, v roku 1780 Juraj Tomsa a Ivan Bartoš, v rokoch 1781 - 1782 Ján Danko a Juraj Konopásek, v roku 1783 Juraj Tomso a Juraj Konopásek, v roku 1784 Juraj Konopásek, Štefan Boháš a František Bakay.

Pretože všetci títo členovia obecnej samosprávy nevedeli písať, tak prehlásenia o tom, že nemajú žiadne sťažnosti na svojich zemepánov, písali za nich miestni notári. Ich oficiálny titul bol Notarius Loci a v rokoch 1772 - 1774 tak písal tieto prehlásenia Michal Bresztyanszky (Brešťanský), v roku 1775 neznámy pisár, v rokoch 1776 až 1779 Štefan Deáky (píše sa aj Diáky), v roku 1780 Jozef Bošányi, v rokoch 1781 až 1784 opäť Štefan Diáky. Každý takýto "miestny notár" pôsobil v jednej obci, ale niekedy vypomohol aj v susednej obci. Tak napr. podobný dokument o "spokojnosti" občanov voči svojim zemepánom napísal Michal Brešťanský v roku 1771 aj pre Malý Báb. Všetky potvrdenia richtárov sú napísané na papieri a opatrené pečaťou obtlačenou do červeného vosku, resp. do rôzne ozdobne vystrihovaného papiera. Vždy sa jedná o ten istý typ pečate z roku 1760. Sú tu zobrazené základné poľnohospodárske náradia - lemeš, koleso, kosa, pod nimi je rok 1760. V rukopise pečate je uvedené, že je to: SIGILLUM ROMANFAL (vae = pečať Rumanovej). Takáto pečať je obtlačená asi na 15 dokumentoch, ale nie je vidno, že by bola nejako upravovaná. Je dosť pravdepodobné, že agenda obce Rumanová bola natoľko malá, že sa pečať ani po viac ako desaťročnom používaní nezničila. Pečať má priemer cca 30 mm. Nezdá sa, že by bola okopírovaná z nejakej staršej pečate, preto sa domnievame, že väčší písomný

styk Rumanovej (prostredníctvom jej zástupcov) s okolím nastal až po vydaní tereziánskych urbárov v roku 1767, dovtedy bola obecná agenda minimálna. Podľa triedenia J. Nováka (Novák 1972, s. 309) dospela obec k druhému stupňu tvorby svojho znaku - t.j. vytvorila si obrazovú kombináciu pre ňu typických pracovných nástrojov, čím poukazovala na zamestnanie svojich obyvateľov - pestovanie obilia a chov dobytka a iných zvierat.

Jozef Kuracina richtár od 1931 do 1938

Richtári:

1721 - *Ivan Kand*
1771 - *Juraj Konopásek*
1772 - *Ján Danko*
1774 - *Ján Strapek*
1776 - *Ján Danko*
1777 - *Michal Horeček*
1779 - *Juraj Konopásek*
1780 - *František Bakay*
1784 - *Juraj Tomšo*
1850 - *Juraj Hlbočan*
1858 - *Pavol Sitár*

1929 - *Duriš*
1931 - *Jozef Kuracina*
1938 - *Anton Dúbravec*
1938 - *František Vojtech*
1939 - *František Čambálik*

Predsedovia MNV:

1944 - *Anton Hanakovič*
1945 - *Anton Dúbravec*
1946 - *Michal Fridrich*
1948 - *František Bohunický*
1954 - *František Tibenský*
1960 - *Anton Dúbravec*
1964 - *František Vindiš*
1971 - *Pius Hajdák*
1976 - 1990 - *Stanislav Konečný*

Starostovia:

1990 - 2010 - *Dušan Dolinský*
2010 - ... - *Jozef Jankovič*

6.3 Súčasný orgány obce Rumanová

V súčasnosti žije v obci 802 obyvateľov. Je tu 293 rodinných domov, 20 bytov, rozostavaná pripravená výstavba 15 obecných nájomných bytov.

V obci pôsobí Divadelná spoločnosť Meteorit Rumanová a Spevácka skupina dôchodcov Čerdavanka patriaca pod Jednotu dôchodcov Slovenska, folklórne súbory Tuman a Tumanček. V obci sa konajú pravidelné kultúrne akcie akými sú napríklad Fašiangový sprievod obcou (február), Veľká noc (február - apríl), Deň matiek (máj), Juniáles pre starších, Poľovnícky guláš (august), Partizánska vatra (august), Rumanovské hody (október), Mikuláš (december), Vystúpenia Divadelnej spoločnosti Meteorit Rumanová.

Na spravovaní obecnej samosprávy sa podieľajú nasledovné orgány obce Rumanová:

- starosta obce,
- obecné zastupiteľstvo v počte sedem poslancov.

Ďalšie orgány, ktoré je možné zriadiť v zmysle zákona o obecnom zriadení č. 369/1990 Zb. ako je obecná rada obec zriadené nemá. V posledných voľbách do orgánov miestnej samosprávy konaných 27.11.2010 boli do týchto orgánov zvolení nasledovní obyvatelia obce:

- starosta obce: Jozef Jankovič,
- poslanci obecného zastupiteľstva: Ing. Mgr. Daniel Molnár
Vladimír Sollár
Jaroslav Laboš
Peter Varga
Pavol Hajdák
Jozef Blažiček
Zuzana Vargová

Výkonným útvarom orgánov obce, ktorý zabezpečuje plnenie rozhodnutí a úloh vyplývajúcich pre obec z právnych predpisov je obecný úrad, ktorý zamestnáva dve referentky spisov a dvoch zamestnancov údržby majetku obce.

7. CIELE, METÓDA A VÝSLEDKY VÝZKUMU

7.1 Ciele výskumu

Zistiť a popísať ako vnímajú občania uplatňovanie základných princípov spravovania samosprávy v obci Rumanová. Na základe tejto spätnej väzby získať podklady návrhov na skvalitňovanie spravovania obce.

7.2 Výskumná metóda – dotazník

Ako metódu získavania informácií som zvolil dotazník. V úvode sú informácie o dotazníku a pokyny na jeho vyplnenie. Dotazníky sú anonymné.

Jednotlivé položky sú označené číslom, ktoré udáva poradie otázok a uľahčuje následné spracovanie a vyhodnotenie výsledkov. V každej položke sú uvedené tvrdenia, ku ktorým sa oslovení respondenti vyjadrovali. Ak pri otázke nebolo uvedené inak, respondenti označili svoju odpoveď krížikom. Pri niektorých položkách mohli označiť krížikom viac odpovedí, prípadne mali možnosť vyjadriť svoj názor obširnejšie v políčku „iné“ .

Dotazníky boli distribuované do domácností. Vyplnené dotazníky boli vyzdvihnuté v domácnostiach.

Dotazník pre občanov obce bol vytvorený na základe štyroch princípov spravovania.

Sledované oblasti prieskumu boli rozdelené podľa nasledovných štyroch princípov spravovania:

Princíp 1: Demokratické spravovanie

- a) Občianske spolunažívanie – položka 2,3,4,5
- b) Informovanosť a participácia – 6, 7, 8

Princíp 2: Efektívne spravovanie

- a) Hospodárenie obce – položka 9
- b) Poskytovanie verejných služieb – položky 10, 11

Princíp 3 : Trvalo udržateľné spravovanie – položky 12,13

Princíp 4: Transparentné spravovanie – položky 14, 15,16,17,18

7.3 Popis výskumnej vzorky

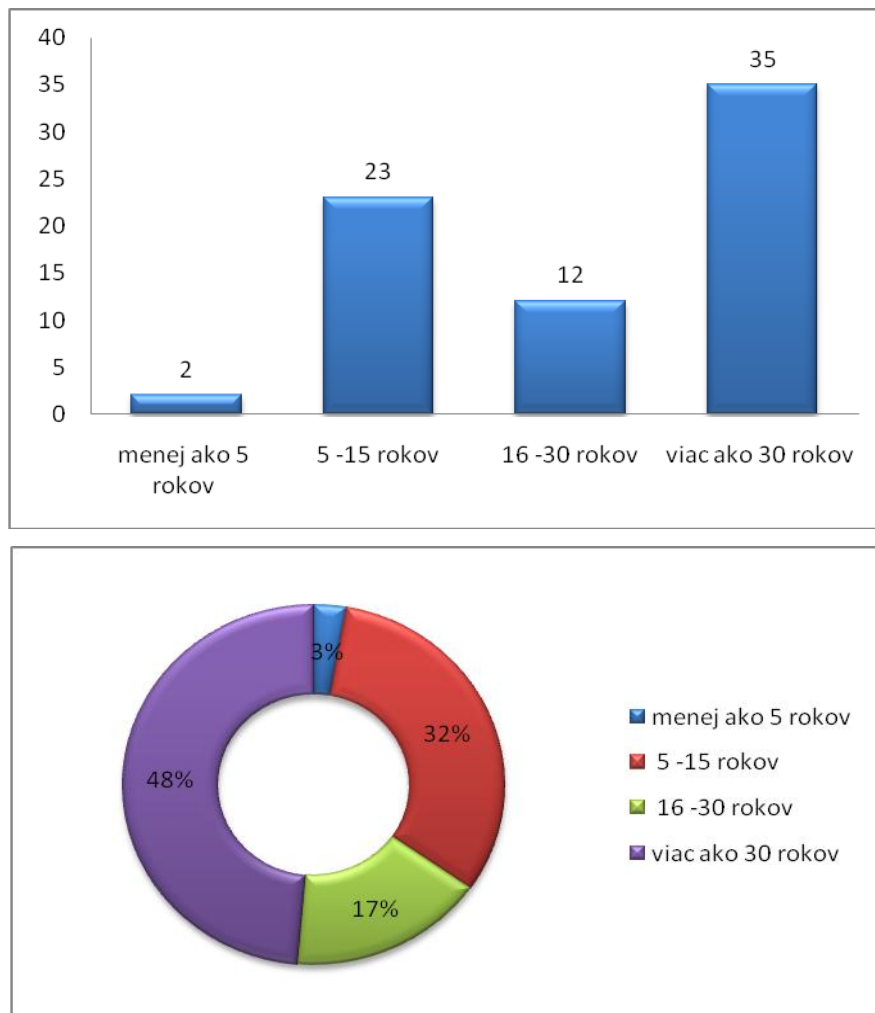
Dotazník bol distribuovaný do väčšiny domácností v obci. Vyplnených dotazníkov sa vyzbieralo 82 kusov, čo reprezentuje približne 35% všetkých domácností v obci.

7.4 Analýza výsledkov výskumu a ich interpretácia

V nasledujúcom texte sú uvedené rozbory získaných údajov na jednotlivé otázky dotazníku. Výsledky sú prezentované formou grafov a jednej tabuľky.

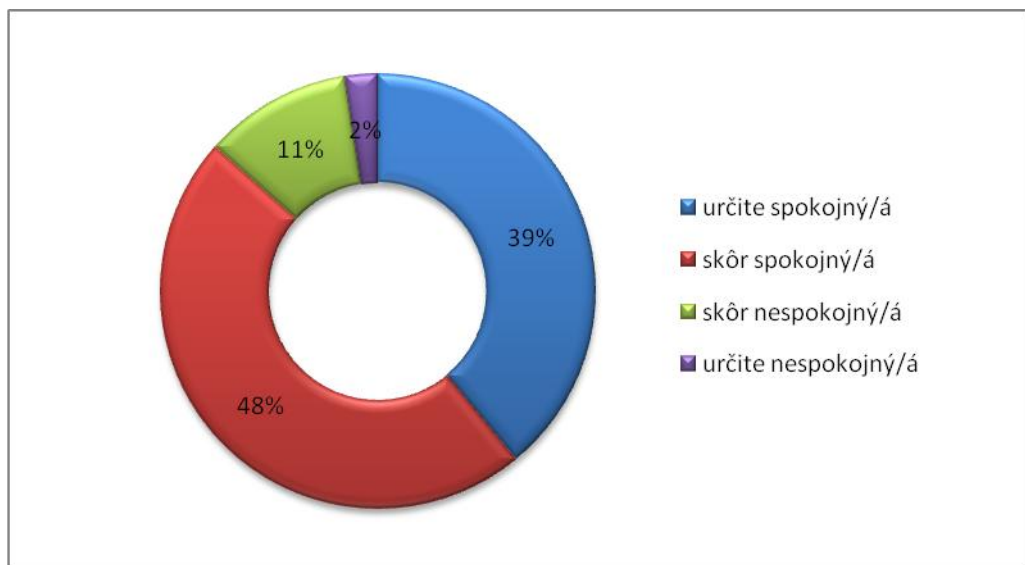
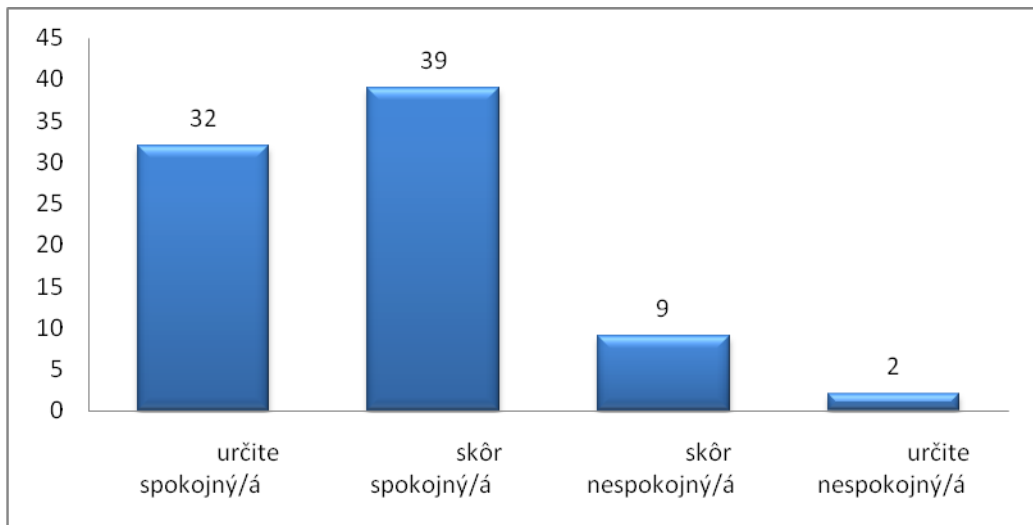
Po vyhodnotení odpovedí v dotazníku som dospel k týmto zisteniam:

1. Ako dlho žijete v obci?

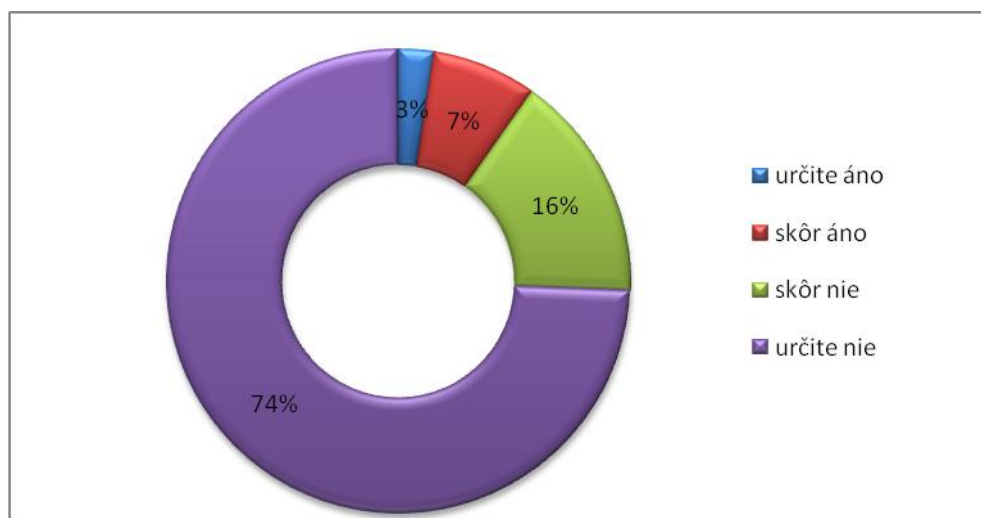
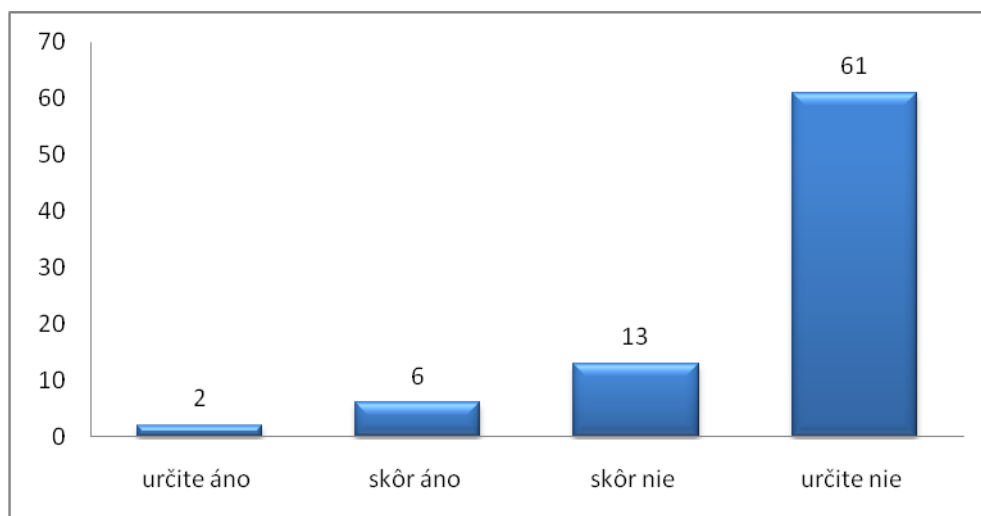
Vyhodnotenie: Najviac dotazníkov vyplnili občania s najdlhším trvalým pobytom v obci, z čoho vyplýva, že títo občania majú najväčšiu potrebu vysloviť svoje názory a tak ovplyvniť ďalšie smerovanie života v obci.

2. Ak zoberiete do úvahy všetky stránky života v obci, ako sa celkovo cítite v obci?

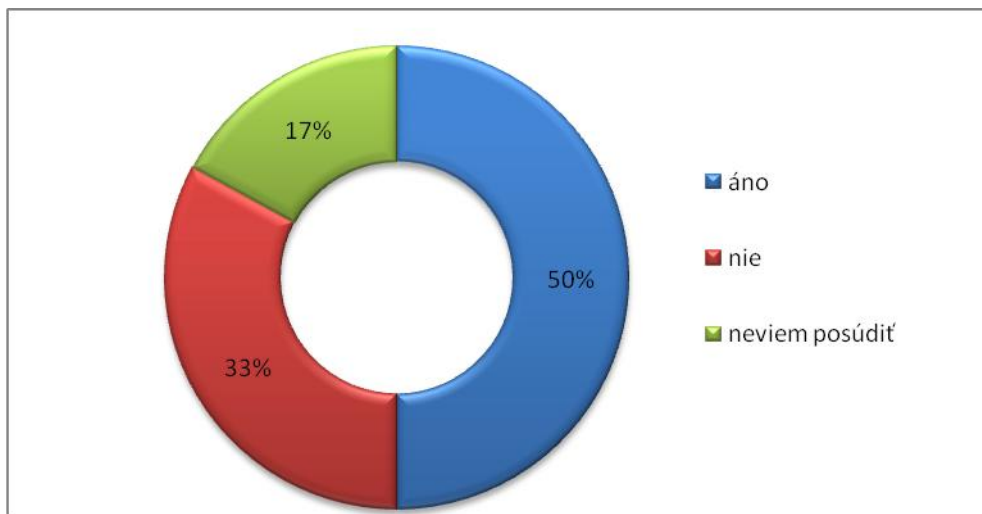
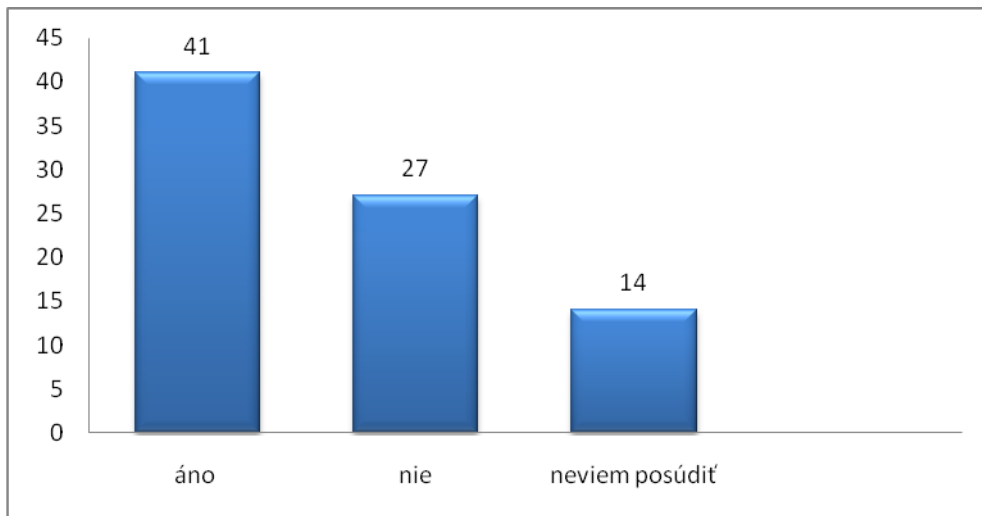
Vyhodnotenie: Veľká väčšina respondentov je so životom v obci spokojná, iba malá časť je nespokojná.

3. Pokiaľ by ste mali možnosť presťahovať sa do inej obce či mesta, využili by ste ju?

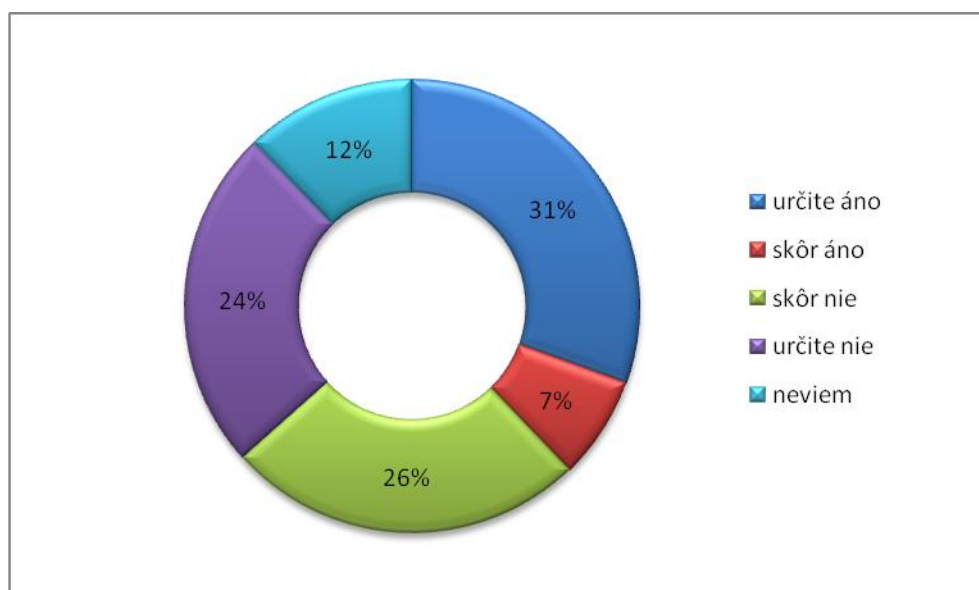
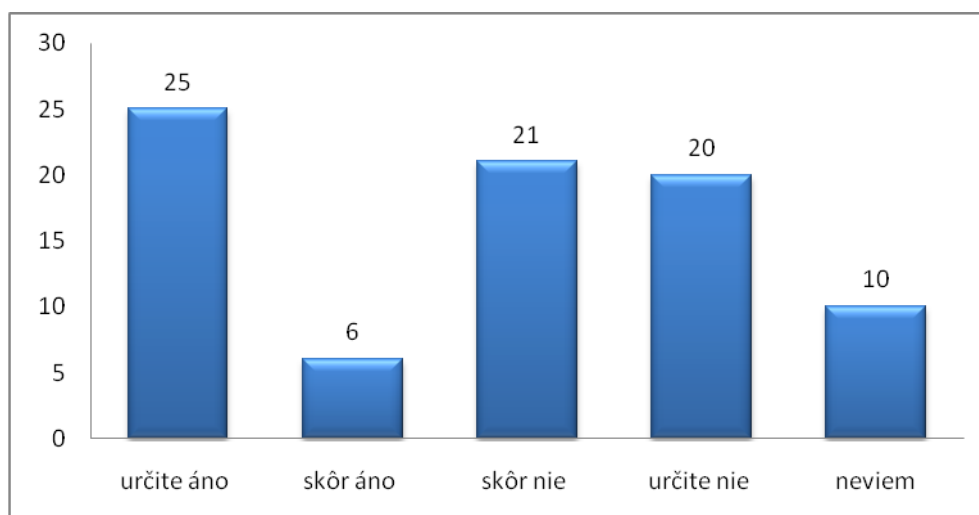
Vyhodnotenie: V tejto otázke došlo k veľkej zhode odpovedí občanov, ktorí sa vyjadrili, že by sa z obce neodťahovali, ani keby na to mali možnosť.

4. Myslíte si, že obecné zastupiteľstvo a starosta obce dostatočne reagujú na problémy v obci?

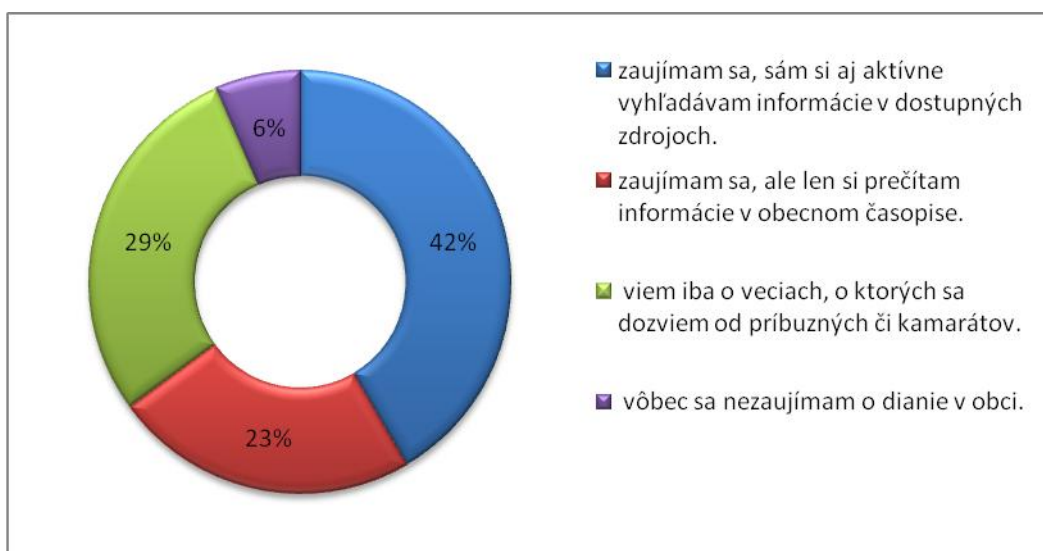
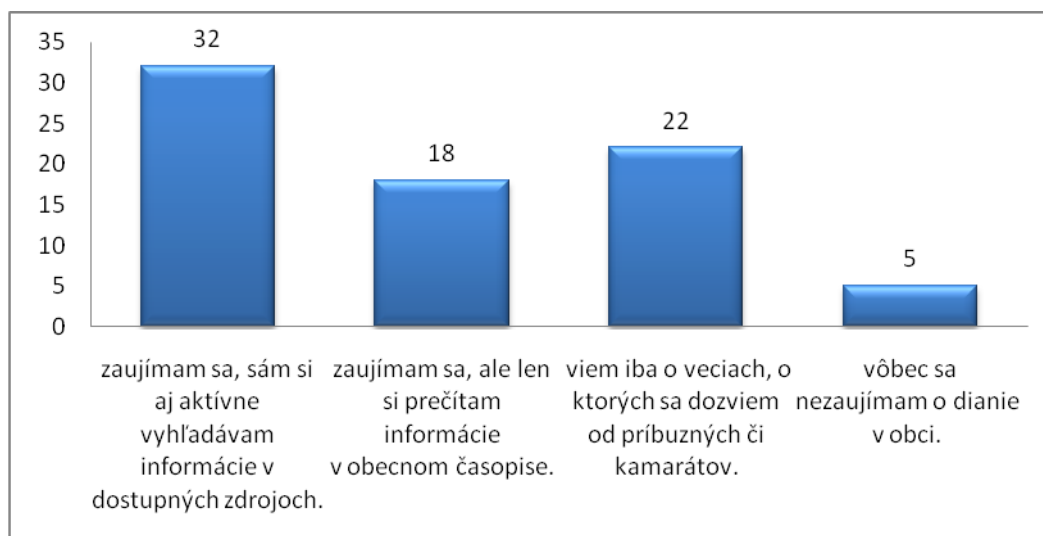
Vyhodnotenie: V názoroch respondentov na túto otázku dochádza k značne rozdielnym názorom. Polovica občanov je pozitívneho názoru, ale veľká časť si myslí, že starosta a obecné zastupiteľstvo dostatočne nereagujú na problémy obce.

5. Myslíte si, že obecné zastupiteľstvo a starosta obce riešia konflikty s cieľom, aby sa uspokojili záujmy všetkých strán v spore ?

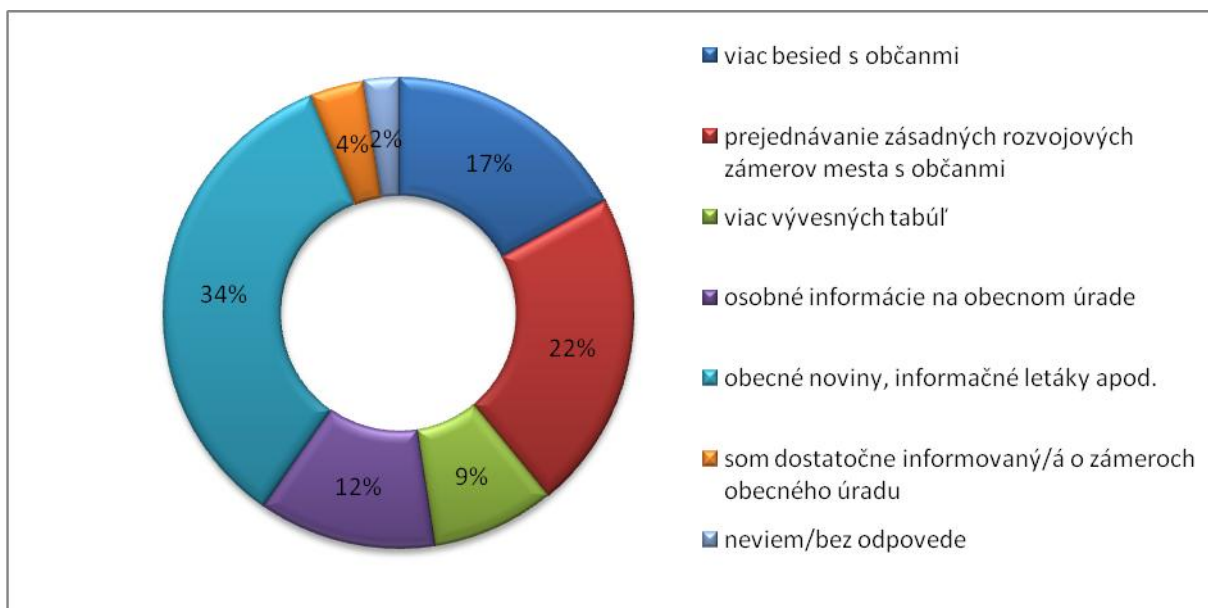
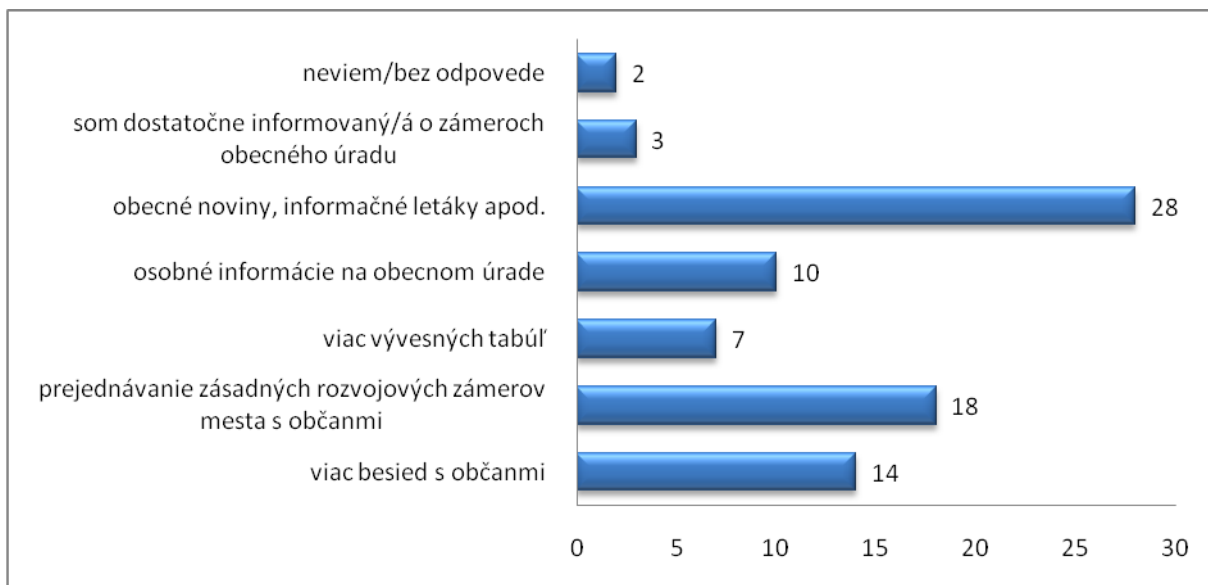
Vyhodnotenie: Aj na túto otázku odpovedali občania rozdielne. Prevláda však skôr negatívne vnímanie doterajšieho spôsobu riešenia konfliktných situácií, čiže riešenie konfliktov nevedie vždy k uspokojeniu záujmov všetkých strán v spore.

6. Zaujímate sa o dianie v obci?

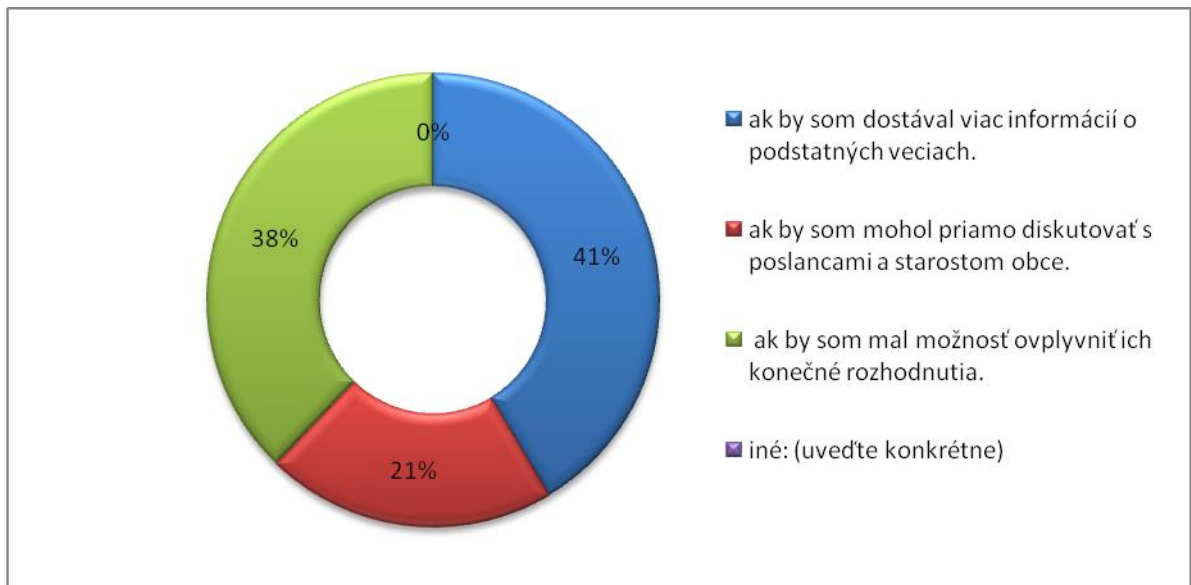
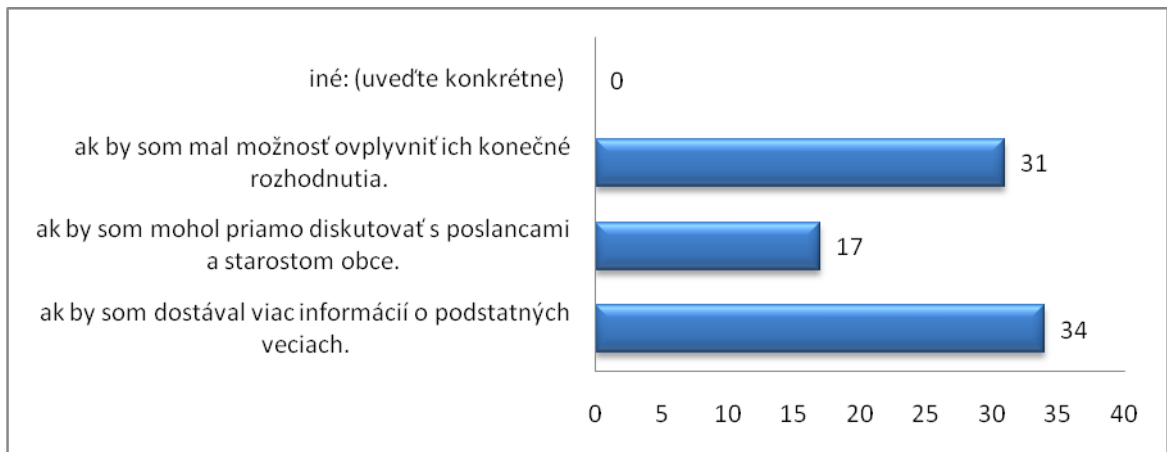
Vyhodnotenie: Pozitívne je zistenie, že občania sa zaujímajú o dianie v obci, avšak vysoké percento sa vyjadrilo, že informácie získavajú len od príbuzných či kamarátov. Z uvedeného vyplýva, že v informovanosti občanov sú značné medzery, ktoré by sa v budúcnosti mali riešiť.

7. Ako by sa mala podľa Vášho názoru zlepšiť informovanosť a komunikácia medzi obecným úradom a občanmi?

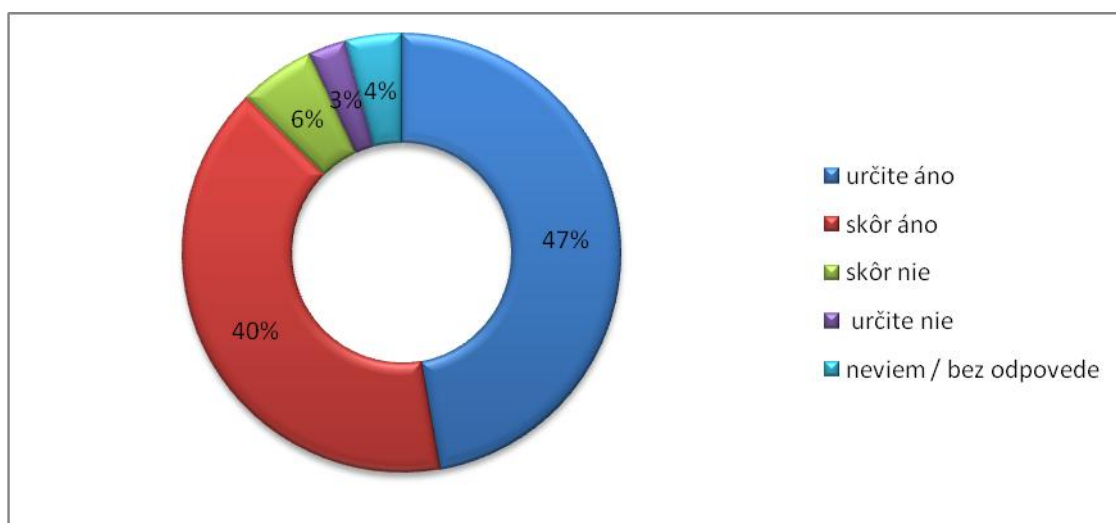
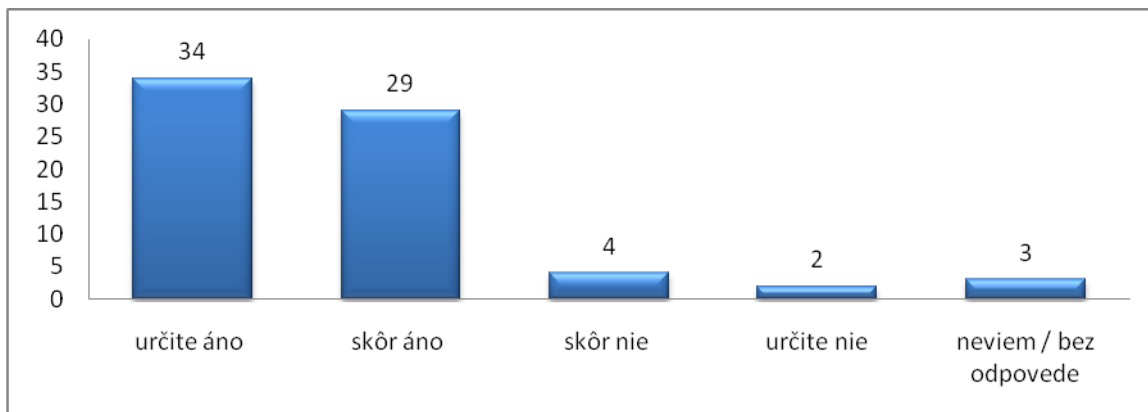
Vyhodnotenie: Z odpovedí na túto otázku taktiež vyplýva malá informovanosť občanov zo strany obecného úradu (dostatočnú informovanosť uvádza iba veľmi malá časť respondentov). Podľa názoru občanov by sa situácia mohla zlepšiť pomocou obecných novín, informačných letákov a prejednávaním zásadných rozvojových zámerov obce s občanmi.

8. Čo by prehýbilo Váš záujem o činnosť obecného zastupiteľstva a starostu obce?*

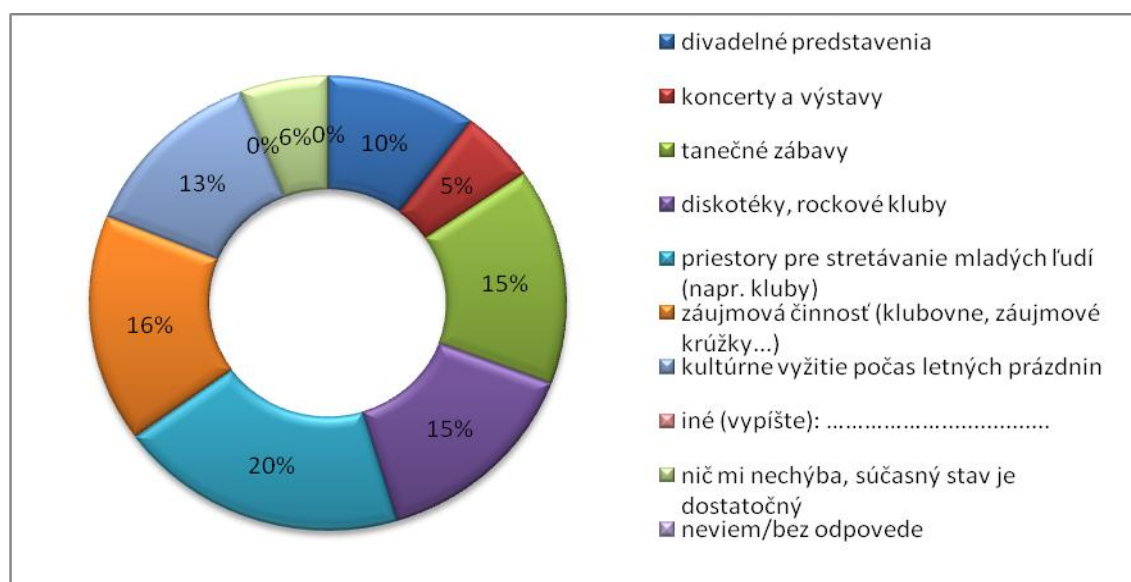
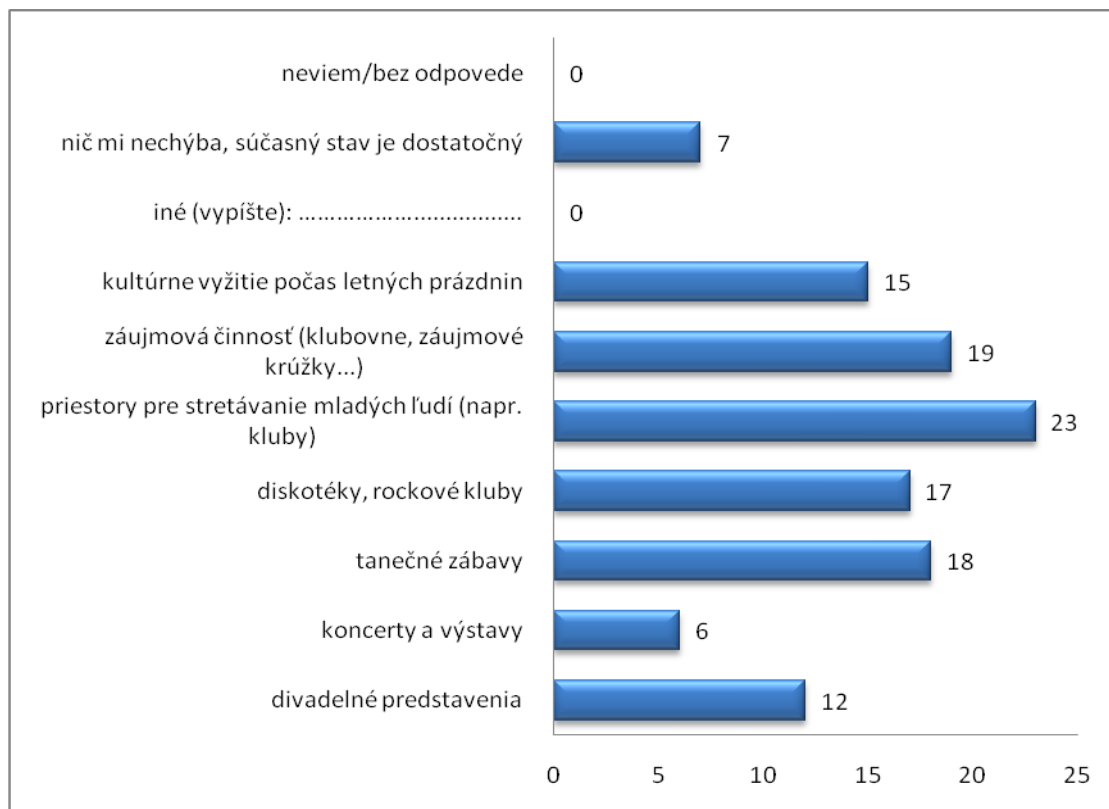
Vyhodnotenie: Záujem občanov o prácu starostu a obecného zastupiteľstva by sa dal prehýbiť vyššou informovanosťou, ovplyvniteľnosťou rozhodnutí a priamou diskusiou.

9. Myslíte si, že vaša obec hospodári so svojím majetkom v prospech rozvoja obce a jej občanov?

Vyhodnotenie: Občania majú pozitívny názor na túto otázku. Veľká časť si myslí, že obec hospodári s majetkom v prospech obce.

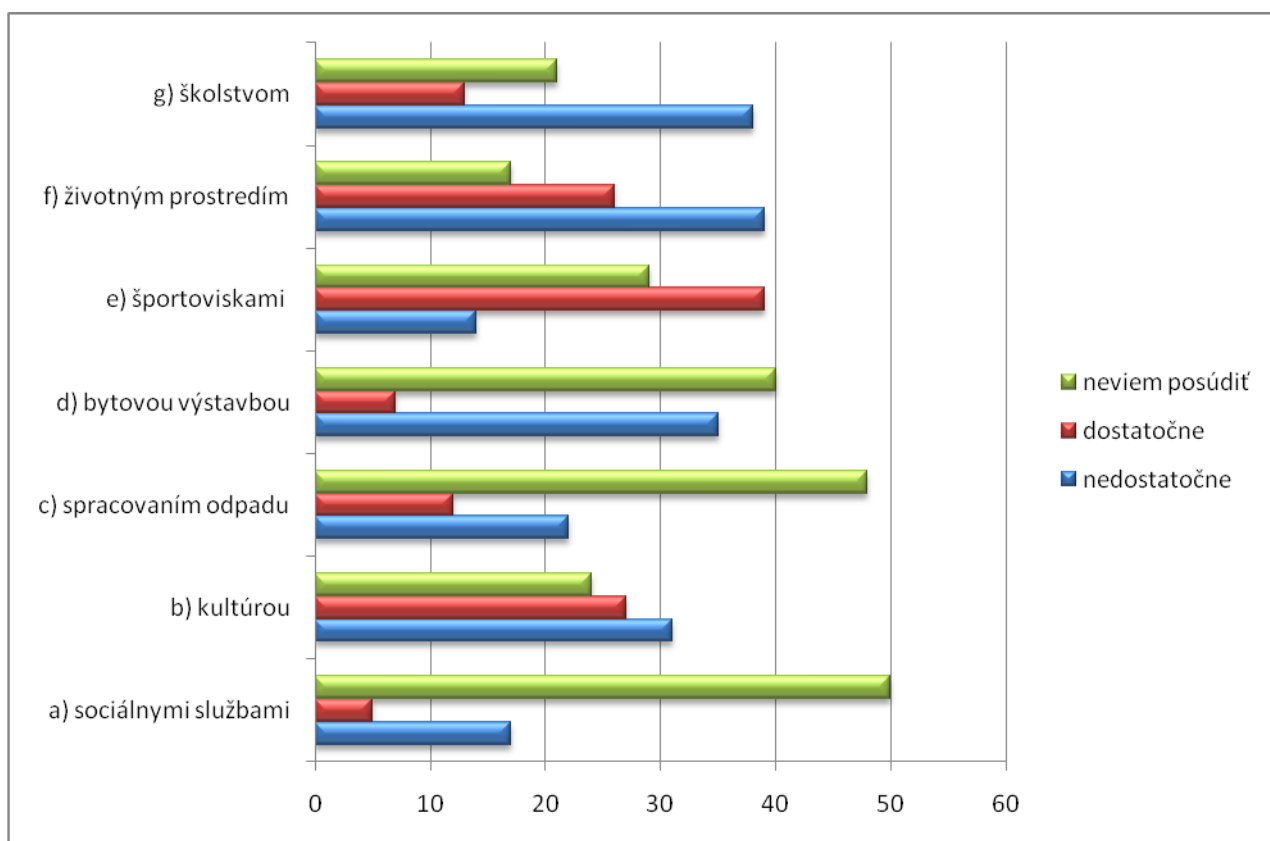
10. Ktoré z uvedených akcií Vám chýbajú alebo nie sú dostatočne podporované?

Vyhodnotenie: Respondenti pociťujú nedostatok viacerých oblastí aktivít a akcií v obci, pričom ide hlavne o kluby pre mladých, záujmovú činnosť, tanečné zábavy, diskotéky. V budúcnosti by sa mali tieto akcie viac podporovať.

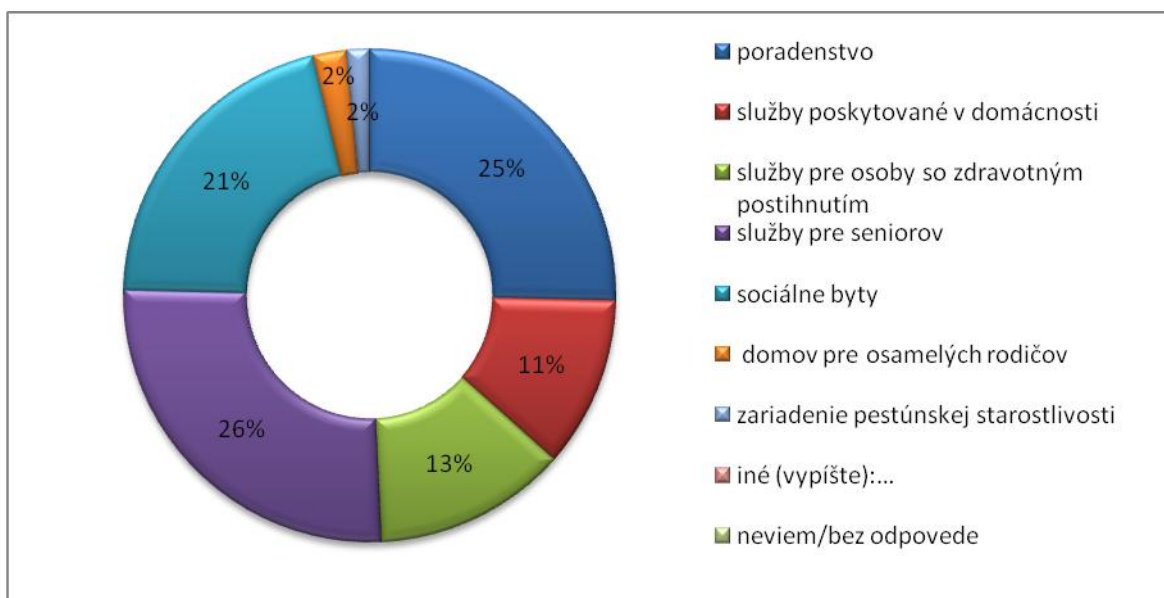
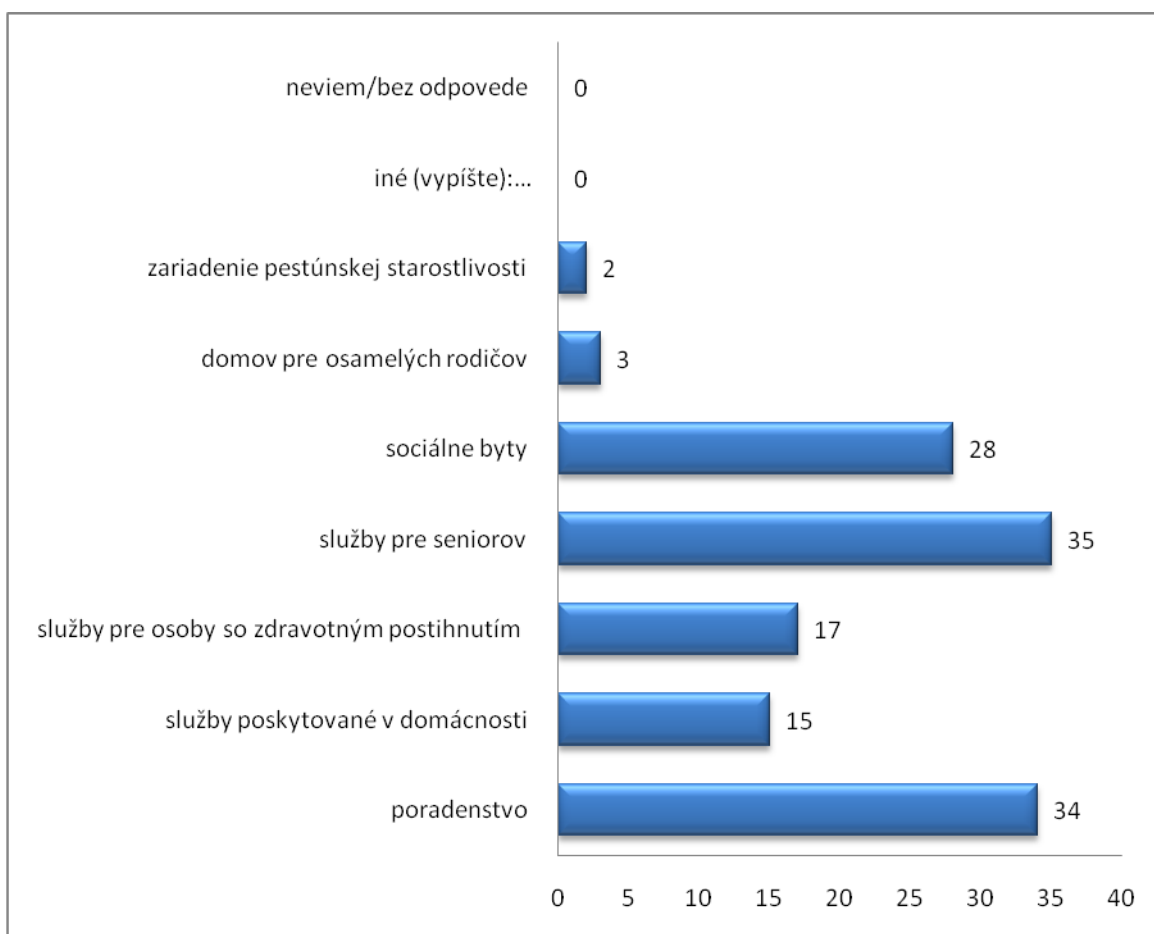
11. Obecné zastupiteľstvo sa podľa Vás zaoberalo

	nedostatočne	dostatočne	neviem posúdiť
a) sociálnymi službami	17	5	50
b) kultúrou	31	27	24
c) spracovaním odpadu	22	12	48
d) bytovou výstavbou	35	7	40
e) športoviskami	14	39	29
f) životným prostredím	39	26	17
g) školstvom	38	13	21

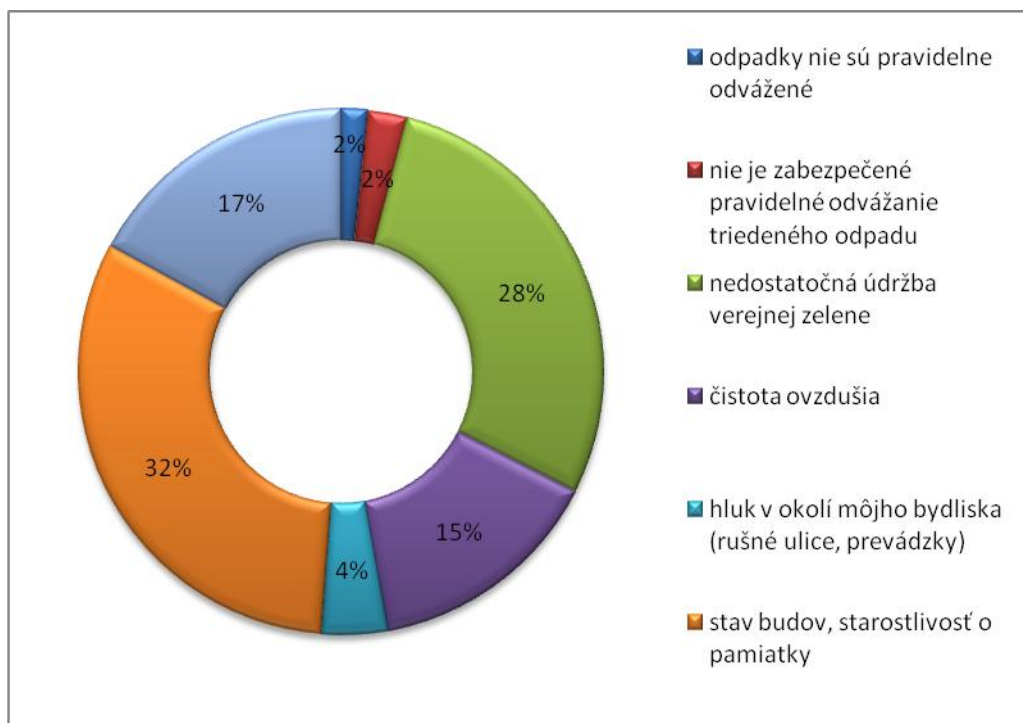
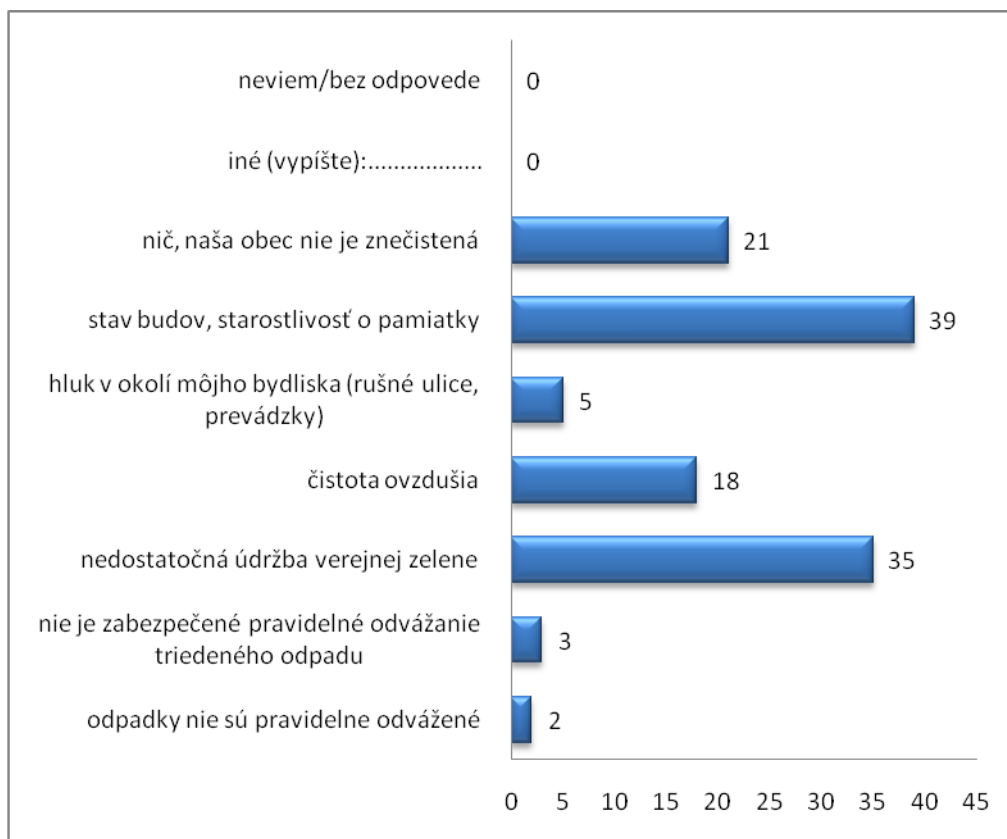
Vyhodnotenie: Z odpovedí respondentov vyplýva, že obecné zastupiteľstvo sa zaoberalo dostatočne iba športoviskami, nedostatočne kultúrou, životným prostredím a školstvom. vyhodnotenia odpovedí však vyplýva aj fakt, že vo viacerých položkách občania uviedli „neviem posúdiť“, čo znova poukazuje na slabú informovanosť občanov o práci obecného zastupiteľstva.

12. O aké služby v obci by ste mali prípadný záujem?

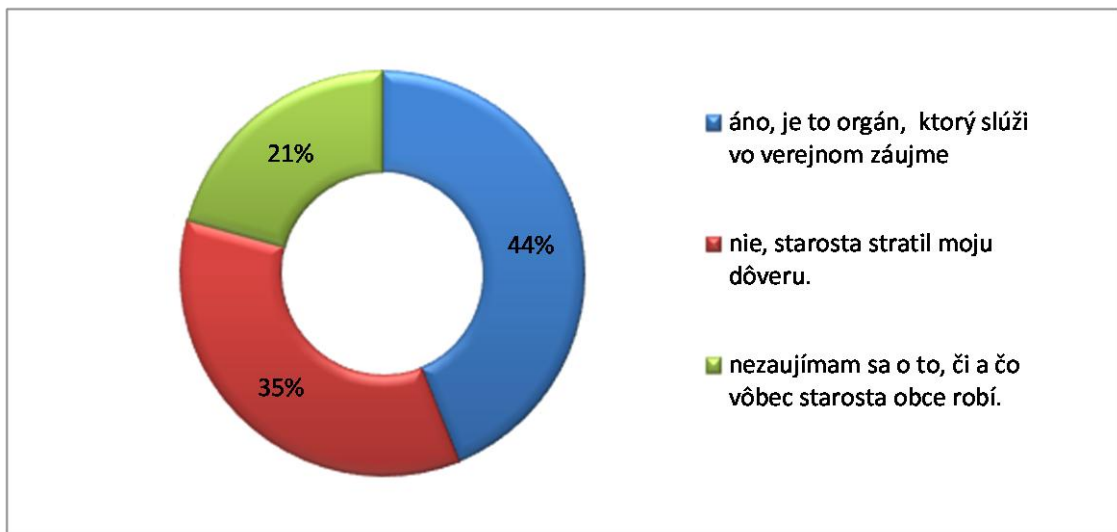
Vyhodnotenie: Občania obce by mali záujem hlavne o služby pre seniorov, poradenstvo a sociálne byty.

13. Čo je podľa Vášho názoru najväčším problémom obce v oblasti starostlivosti o vzhľad obce? Čo by sa malo zlepšiť?

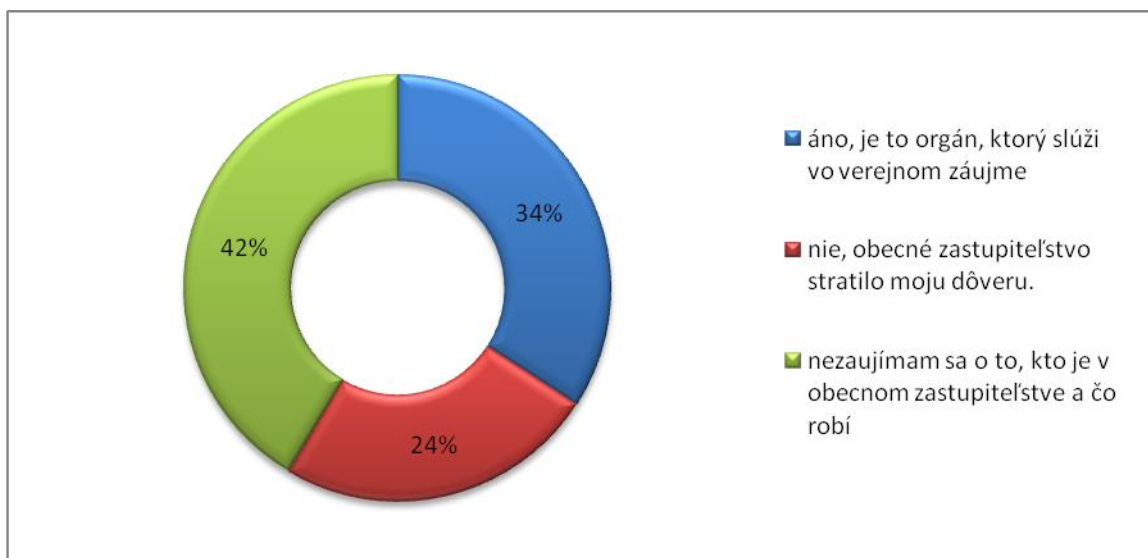
Vyhodnotenie: Vo viacerých prvkoch vidíme zhodu odpovedí. Občania ako najväčšie problémy v obci uvádzajú stav budov a starostlivosť o pamiatky. Takisto by sa mala zlepšiť údržba verejnej zelene.

14. Máte dôveru k starostovi obce?

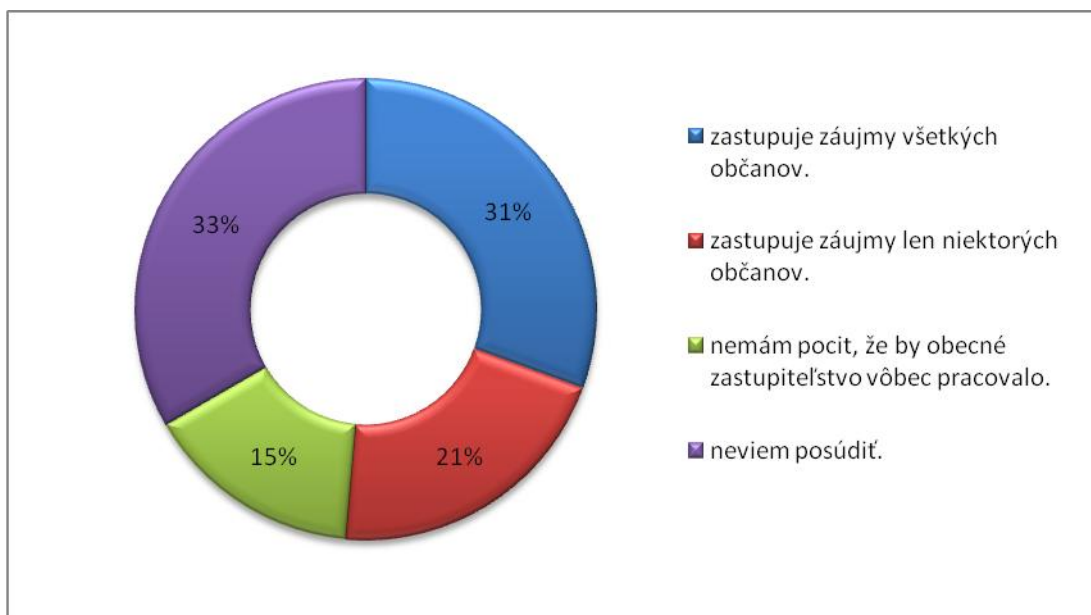
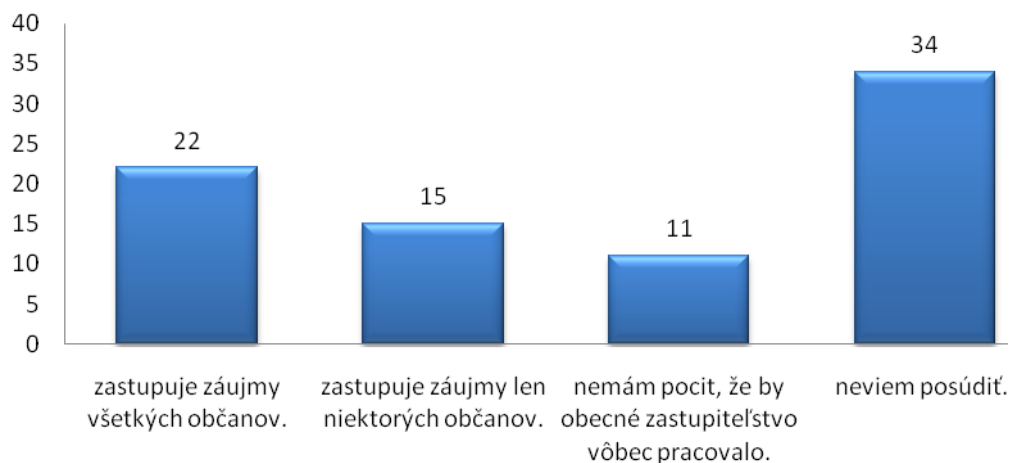
Vyhodnotenie: V tejto problematike sa názory občanov rozchádzajú. I keď väčšina dôveruje starostovi, vysoké percento respondentov dôveru v neho stratilo.

15. Máte dôveru k obecnému zastupiteľstvu?

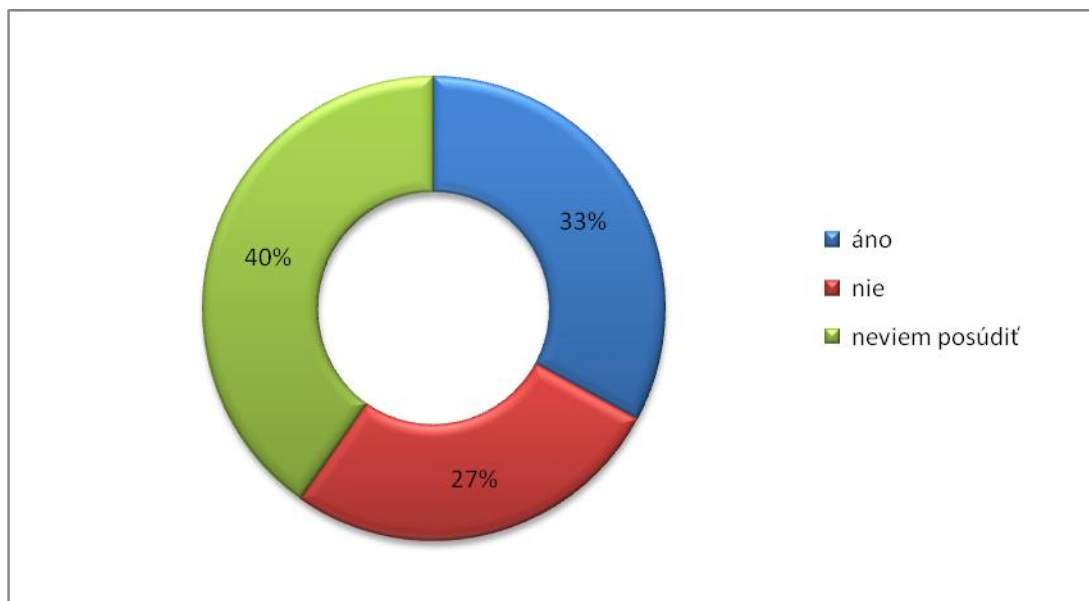
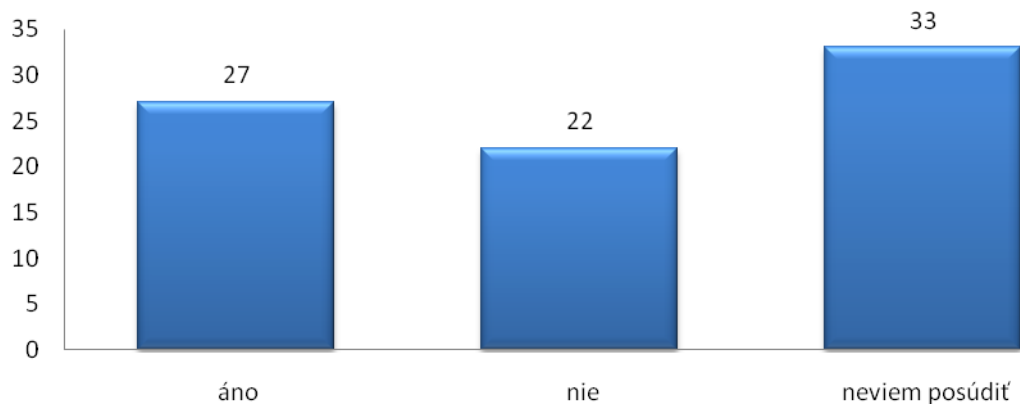
Vyhodnotenie: Negatívne je zistenie, že väčšina občanov sa nezaujíma o prácu obecného zastupiteľstva a tiež to, že zastupiteľstvo stratilo dôveru u väčšiny respondentov.

16. Ako hodnotíte prácu obecného zastupiteľstva?

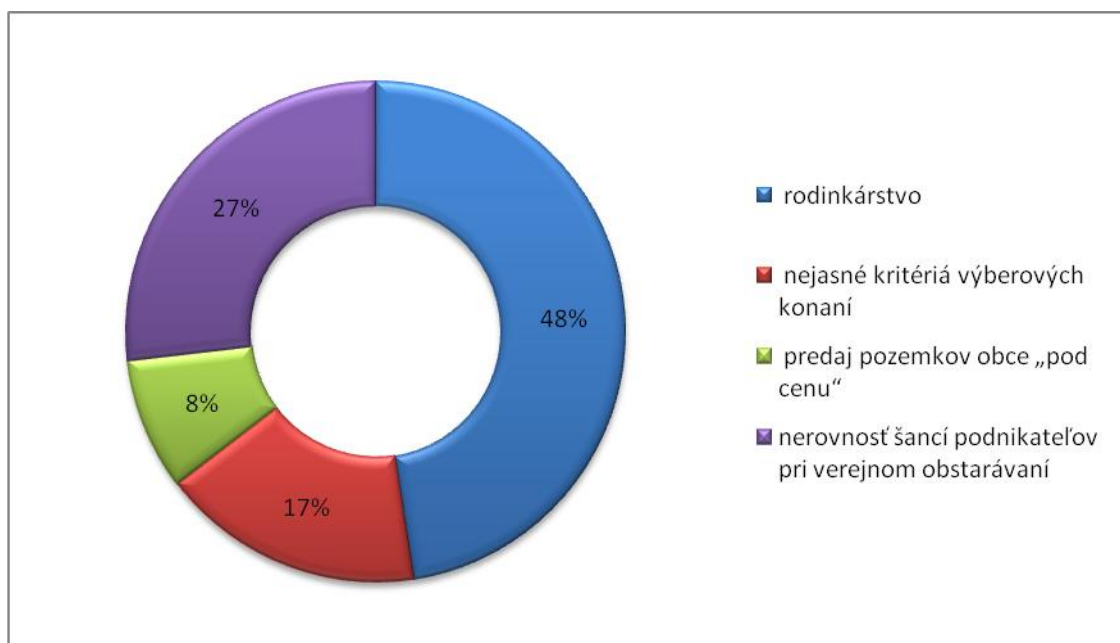
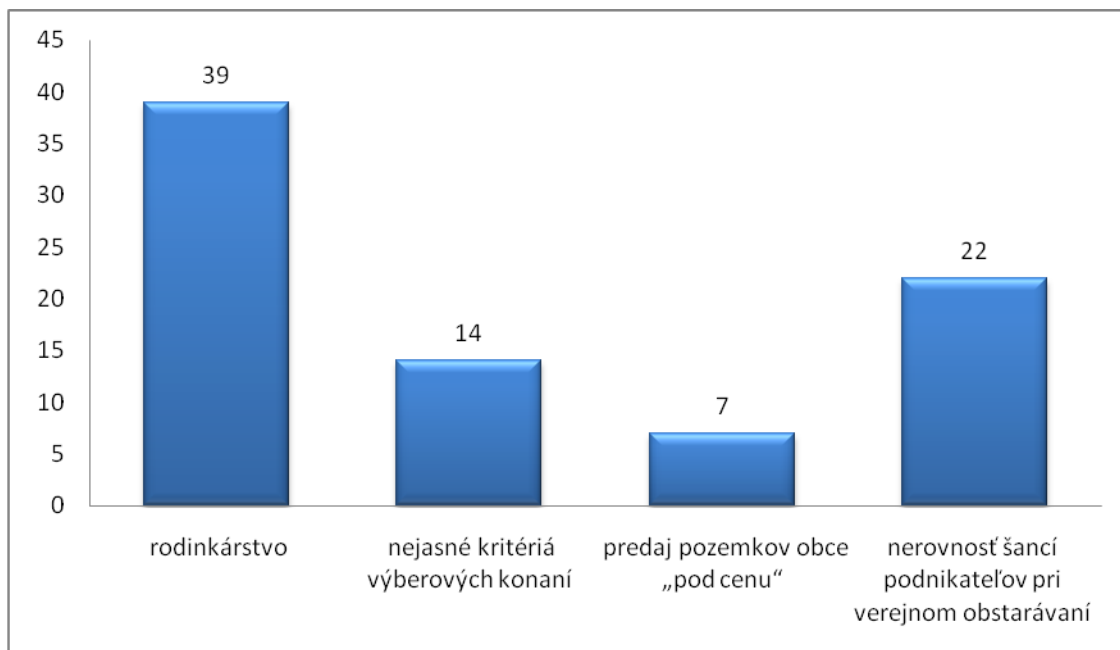
Vyhodnotenie: Z odpovedí respondentov na túto otázku vyplýva, že väčšina nevie posúdiť prácu obecného zastupiteľstva. Toto zistenie opäť poukazuje na slabú komunikáciu medzi občanmi a obecným úradom. Pomerne vysoké percento občanov si myslí, že zastupiteľstvo zastupuje záujmy len niektorých občanov. Toto zistenie súvisí s vyjadrenou nedôverou v predchádzajúcej otázke.

17. Myslíte si, že obec hospodári so svojím majetkom transparentne (=priehľadne)?“

Vyhodnotenie: Občania vo väčšine prípadov nevedia posúdiť, či je transparentnosť v oblasti hospodárenia s majetkom obce dostatočná. Respondenti však nevyjadrujú jednoznačnú transparentnosť v hospodárení s majetkom. Najviac občanov to nevie posúdiť.

18. Akými priestupkami voči transparentnosti spravovania ste sa vo svojej obci stretli?

Vyhodnotenie: Jedným z najväčších problémov v obci je rodinkárstvo a nerovnosť šancí podnikateľov pri verejnom obstarávaní.

8. ZÁVER

Cieľom výskumnej časti práce bolo zistiť, ako vnímajú občania spravovanie obce. Na základe vyhodnotenia dotazníkového prieskumu som dospel k nasledovným dôležitým zisteniam.

V prvej sledovanej oblasti - Demokratické spravovanie – som zistil, že občianske spolunažívanie v obci je dobré, určitá nespokojnosť zo strany občanov sa týka nízkej flexibility obecnej samosprávy pri riešení problémov a konfliktov. Najväčším problémom v tejto oblasti je však nedostatočná informovanosť občanov o fungovaní obecnej samosprávy. Preto je veľmi dôležité v budúcnosti presadzovať rôzne formy nástrojov informovanosti a spolurozhodovania občanov s cieľom vybudovania väčšej dôvery a dosiahnuť vyššiu mieru ich spokojnosti.

V druhej oblasti – Efektívne spravovanie - sa občania pozitívne vyjadrili, že obec hospodári s majetkom v prospech obce a občanov. V poskytovaní verejných služieb a organizovaní spoločenských akcií sú však určité medzery, ktorých odstránením sa dajú uspokojiť potreby širokej verejnosti a dosiahnuť vyššiu participáciu občanov na samospráve.

V tretej sledovanej oblasti - Trvalo udržateľné spravovanie – občania uviedli služby a oblasti života v obci, ktoré by sa mali zlepšiť. Je nevyhnutné hľadať a zavádzať také opatrenia a organizovať aktivity, ktoré oslovia širokú verejnosť. Účasť verejnosti môže priniesť nové myšlienky do plánovania ďalšieho rozvoja obce. Medzi priority pri ďalšom plánovaní rozvoja bude patriť starostlivosť o pamiatky, údržba verejnej zelene, čistota ovzdušia, ktoré spoluobčania uviedli ako nevyhovujúce.

Nízka informovanosť a absencia aktívnej komunikácie medzi občanmi a obecnou samosprávou zapríčiňuje ďalšie negatívne stránky v oblasti spravovania obce. Vo štvrtej sledovanej oblasti – Transparentné spravovanie - som zistil vyššiu mieru nedôvery k starostovi ako výkonnému orgánu obce, k obecnému zastupiteľstvu a celkový nezáujem o ich prácu. V obci sa tiež vyskytujú určité formy korupcie. Z týchto dôvodov je potrebné zabezpečiť otvorenosť miestnej samosprávy, to znamená aktívne poskytovať občanom

informácie cez rôzne zdroje (internet, obecný časopis, letáky..), posilňovať účasť verejnosti pri rozhodovaní a kontrole samosprávy a zdefinovať jasné pravidlá pri verejnom obstarávaní s cieľom umožniť všetkým rovnaké šance pri účasti na ňom.

Zistené skutočnosti majú pre ďalší rozvoj obce ako aj pre mňa, začínajúceho starostu obce, veľký význam. Výsledky výskumnej časti práce ukázali na mnohé negatíva akými sú nezáujem obyvateľov o obecnú samosprávu, takzvané rodinkárstvo a pasívny postoj k daniu v miestnej komunite. Taktiež poukázal na nedostatky v spravovaní obecnej samosprávy v obci najmä v oblasti informovanosti, nespokojnosť obyvateľov s poskytovanými službami a iné nedostatky.

Mám pred sebou volebné obdobie, v ktorom by som chcel negatívne faktory postupne odstrániť a spravovať obec v súlade so všetkými princípmi zmienenými v tejto práci - demokraticky, efektívne, trvalo udržateľne a transparentne. Viem, že to nie je ľahká úloha, ale verím, že za pomoci obyvateľov obce a obecného zastupiteľstva sa to môže prinajmenšom z časti podariť.

Zoznam použitých zdrojov

1. Belajová, A., Balážová, E. *Ekonomika a manažment územnej samosprávy*. SPU Nitra. 2003
2. Chlebovcová, H., Lorencová, S. 2005. *Postavenie obecnej samosprávy v systéme verejnej správy na Slovensku*. Bratislava : SOCIA, s.12-16 ISBN 80-967908-4-6
3. Kolektív. *Ekonomika územnej verejnej správy. Vybrané kapitoly*. Vydavateľstvo EKONÓM, 1996. ISBN 80-225-1117-X
4. Spišiaková, H., Hospodárová, O., Thurzová, M., Demčák, D. 2011. *Miestna samospráva – základné princípy fungovania*. Prešov: Asociácia vzdelávania samosprávy, s.11-13. ISBN 978-80-970616-0-9
5. Staroňová, K., Sičáková – Beblavá, E. 2006. *Verejná politika a miestna samospráva: Štyri princípy spravovania*. Bratislava: Ústav verejnej politiky, ISBN 80-89244-13-0
6. Žárska, E. 1996. *Vecné a systémové problémy komunálnej politiky*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM pri EU ISBN 80-225-0773-3
7. Pojem miestna samospráva, §1 Úvod [online] [cit.04.02.2011]. Dostupné na internete: www.miestnasamosprava.sk/?pg=49&menu=
8. Vývoj miestnej samosprávy na Slovensku, §2 [online] [cit.04.02.2011]. Dostupné na internete: <http://www.miestnasamosprava.sk/?pg=47>
9. ZMOS : Európska charta miestnej samosprávy (Rada Európy) [online] [cit.04.02.2011]. Dostupné na internete: http://www.zmos.sk/europska-charta-miestnej-samospravy-rada-europy.phtml?id3=41842&module_action_97657_id_art=13222
10. Hrašková Dagmar Ing. : Územná samospráva – ekonomizácia a informatizácia [online] cit.04.02.2011]. Dostupné na internete: <http://www.poradca.sk/SubPages/OtvorDokument/Clanok.aspx?idclanok=90603>
11. Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja SR schválená uznesením vlády SR č. 978/2001

Príloha

Vážení spoluobčania,

Do rúk sa vám dostáva dotazník, ktorý pre vás pripravil obecný úrad. Prostredníctvom predkladaného dotazníku vám ponúkame možnosť vysloviť svoj názor na fungovanie obce, na jej ďalší rozvoj a možnosť podieľať sa na plánovaní podoby služieb v našej obci.

Je pre nás veľmi dôležité poznať váš názor, preto vás prosíme o vyplnenie dotazníka.

Dotazník je anonymný.

Tešíme sa na Vaše názory a na ďalšiu spoluprácu s Vami.

Ak nie je pri otázke uvedené inak, vyberte len jednu odpoveď, označte krížikom.

1. Ako dlho žijete v obci?

- menej ako 5 rokov
- 5 -15 rokov
- 16 -30 rokov
- viac ako 30 rokov

2. Ak zoberiete do úvahy všetky stránky života v obci, ako sa celkovo cítite v obci?

- určite spokojný/á
- skôr spokojný/á
- skôr nespokojný/á
- určite nespokojný/á

3. Pokiaľ by ste mali možnosť presťahovať sa do inej obce či mesta, využili by ste ju?

- určite áno
- skôr áno
- skôr nie
- určite nie

4. Myslíte si, že obecné zastupiteľstvo a starosta obce dostatočne reagujú na problémy v obci?

- áno, reagujú dostatočne na objavujúce sa nové problémy v obci.
- nie, reagujú nedostatočne na objavujúce sa nové problémy v obci.
- neviem posúdiť.

5. Myslíte si, že obecné zastupiteľstvo a starosta obce rieši konflikty s cieľom, aby sa uspokojili záujmy všetkých strán v spore ?

- určite áno
- skôr áno
- skôr nie
- určite nie
- neviem/bez odpovede

6. Zaujímate sa o dianie v obci?

- zaujímam sa, sám si aj aktívne vyhľadávam informácie v dostupných zdrojoch.
- zaujímam sa, ale len si prečítam informácie v obecnom časopise.
- viem iba o veciach, o ktorých sa dozviem od príbuzných či kamarátov.
- vôbec sa nezaujímam o dianie v obci.

7. Ako by sa mala podľa Vášho názoru zlepšiť informovanosť a komunikácia medzi obecným úradom a občanmi?

- viac besied s občanmi
- prejednávanie zásadných rozvojových zámerov mesta s občanmi
- viac vývesných tabúľ
- osobné informácie na obecnom úrade
- obecné noviny, informačné letáky apod.
- som dostatočne informovaný/á o zámeroch obecného úradu
- neviem/bez odpovede

8. Čo by prehýbilo Váš záujem o činnosť obecného zastupiteľstva a starostu obce?“

- ak by som dostával viac informácií o podstatných veciach.
- ak by som mohol priamo diskutovať s poslancami a starostom obce.
- ak by som mal možnosť ovplyvniť ich konečné rozhodnutia.
- iné: (uvedte konkrétne)

9. Myslíte si, že vaša obec hospodári so svojím majetkom v prospech rozvoja obce a jej občanov?

- určite áno
- skôr áno
- skôr nie
- určite nie
- neviem/bez odpovede

10. Ktoré z uvedených akcií Vám chýbajú alebo nie sú dostatočne podporované? (môžete označiť krížikom viac odpovedí)

- divadelné predstavenia
- koncerty a výstavy
- tanečné zábavy
- diskotéky, rockové kluby
- priestory pre stretávanie mladých ľudí (napr. kluby)
- záujmová činnosť (klubovne, záujmové krúžky...)
- kultúrne vyžitie počas letných prázdnin
- iné (vypíšte):
- nič mi nechýba, súčasný stav je dostatočný
- neviem/bez odpovede

11. Obecné zastupiteľstvo sa podľa Vás zaoberalo (pri každej zo 7 uvedených oblastí označte krížikom jednu možnosť)

a) sociálnymi službami	☐ nedostatočne	☐ dostatočne	☐ neviem posúdiť
b) kultúrou	☐ nedostatočne	☐ dostatočne	☐ neviem posúdiť
c) spracovaním odpadu	☐ nedostatočne	☐ dostatočne	☐ neviem posúdiť
d) bytovou výstavbou	☐ nedostatočne	☐ dostatočne	☐ neviem posúdiť
e) športoviskami	☐ nedostatočne	☐ dostatočne	☐ neviem posúdiť
f) životným prostredím	☐ nedostatočne	☐ dostatočne	☐ neviem posúdiť
g) školstvom	☐ nedostatočne	☐ dostatočne	☐ neviem posúdiť

12. O aké služby v obci by ste mali prípadný záujem? (môžete označiť krížikom viac odpovedí)

- poradenstvo
- služby poskytované v domácnosti
- služby pre osoby so zdravotným postihnutím (stacionáre, prepravná služba...)
- služby pre seniorov (domov dôchodcov, opatrovateľská služba, jedáleň pre dôchodcov apod.)
- sociálne byty
- domov pre osamelých rodičov
- zariadenie pestúnskej starostlivosti
- iné (vypíšte):.....
- neviem/bez odpovede

13. Čo je podľa Vášho názoru najväčším problémom obce v oblasti starostlivosti o vzhľad obce? Čo by sa malo zlepšiť? (môžete označiť krížikom viac odpovedí)

- odpadky nie sú pravidelne odvážené
- nie je zabezpečené pravidelné odvážanie triedeného odpadu
- nedostatočná údržba verejnej zelene
- čistota ovzdušia
- hluk v okolí môjho bydliska (rušné ulice, prevádzky)
- stav budov, starostlivosť o pamiatky
- nič, naša obec nie je znečistená
- iné (vypíšte):.....
- neviem/bez odpovede

14. Máte dôveru k starostovi obce?

- áno, je to orgán, ktorý slúži vo verejnom záujme
- nie, starosta stratil moju dôveru.
- nezaujímam sa o to, či a čo vôbec starosta obce robí.

15. Máte dôveru k obecnému zastupiteľstvu?

- áno, je to orgán, ktorý slúži vo verejnom záujme
- nie, obecné zastupiteľstvo stratilo moju dôveru.
- nezaujímam sa o to, kto je v obecnom zastupiteľstve a čo robí.

16. Ako hodnotíte prácu obecného zastupiteľstva?

- zastupuje záujmy všetkých občanov.
- zastupuje záujmy len niektorých občanov.
- nemám pocit, že by obecné zastupiteľstvo vôbec pracovalo.
- neviem posúdiť.

17. Myslíte si, že obec hospodári so svojím majetkom transparentne (=priehľadne)?“

- áno
- nie
- neviem posúdiť

18. Akými priestupkami voči transparentnosti spravovania ste sa vo svojej obci stretli?

- rodinkárstvo
- nejasné kritériá výberových konaní
- predaj pozemkov obce „pod cenu“
- nerovnosť šancí podnikateľov pri verejnom obstarávaní

Ďakujeme za vyplnenie!